

Melontareitin portaalisisällön tuottaminen Outdoors Finlandille

Wanha Witonon

Sonja Kananen
Aino Kangas

Opinnäytetyö
Marraskuu 2015
Matkailu- ja ravitsemisala
Restonomi (AMK), Matkailun tutkinto-ohjelma

Tekijä(t) Kananen, Sonja Kangas, Aino	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä 16.11.2015
	Sivumäärä 68	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Melontareitin portaalisällön tuottaminen Outdoors Finlandille Wanha Witonon		
Tutkinto-ohjelma Matkailun tutkinto-ohjelma		
Työn ohjaaja(t) Päivi Pauku		
Toimeksiantaja(t) Outdoors Finland		
Tiivistelmä Työn tavoite oli tuottaa monikanavainen viestintäkokonaisuus Keski-Suomessa sijaitsevasta Wanhan Witosen melontareitistä Outdoors Finland -portaalin verkkosivuille suomeksi ja englanniksi. Työn tarkoitus oli edistää Suomen luontomatkailukohteiden saavutettavuutta ja kansainvälistymistä osana Outdoors Finland -hanketta. Outdoors Finlandin verkkosivuille tuotettu portaalisältö pohjautuu reitin fyysisen ympäristön havainnointiin reitin testauksessa, Wanhan Witosen melontakarttaan sekä Petäjäveden ja Jämsän kuntien alueella toimivien matkailualan toimijoiden haastatteluihin. Reitin varrella toimivien kolmen yrityksen palveluita analysoitiin osallistuvalla havainnoinnilla. Wanhan Witosen kunnossapidosta vastuussa olevien kuntien edustajia haastateltiin reitin tulevaisuuden näkymistä ja mahdollisuuksista. Opinnäytetyön tuloksena syntyi monikanavainen viestintäkokonaisuus Outdoors Finland -portaalin verkkosivuille. Siihen sisältyvät tulostettava reittiopas, portaali-ikkuna sisältöineen, KML- ja GPX-jäljet ja Google Maps -kartta reitistä, joka sisältää sen varrella olevat palvelut ja nähtävyydet. Reitin alueella sijaitsevat kunnat ja yritykset voivat käyttää työn tuloksia hyödyksi reitin kehittämistä suunnitellessaan ja miettiessään sen tulevaisuutta. Jatkotutkimuksena olisi tärkeää tutkia, kuinka Suomen luontokohteiden tuottaminen Outdoors Finland -portaaliin vaikuttaa luontokohteiden saavutettavuuteen ja käyttöasteen nousuun. On myös selvittämättä, mikä on suomalaisen aktiivimatkailun vetovoimatekijä verrattuna muihin Pohjoismaihin.		
Avainsanat (asiasanat) Melontamatkailu, luontomatkailu, Outdoors Finland, havainnointi, matkakertomus, oma-toimimatkailu		
Muut tiedot Liitteitä 23 sivua		

Author(s) Kananen, Sonja Kangas, Aino	Type of publication Bachelor's thesis	Date 16.11.2015 Language of publication: Finnish
	Number of pages 68	Permission for web publication: x
Title of publication Making a portal content of a canoeing route to Outdoors Finland Wanha Witonen		
Degree programme Degree programme in Tourism		
Supervisor(s) Pauku, Päivi		
Assigned by Outdoors Finland		
Abstract <p>The aim of the Bachelor's thesis was to create a multi-channeled communication entirety of the canoeing route called Wanha Witonen in Central Finland for Outdoors Finland portal website, both in English and Finnish. The purpose was to contribute to the developing of nature-based tourist attractions in Finland and to improve their accessibility and internationalization as a part of the Outdoors Finland initiative.</p> <p>The content of the Outdoors Finland website was based on the observations of the route while testing it, the map of the route as well as the interviews of tourism-based quarters in Jämsä and Petäjävesi. The services of three companies located alongside the route were analysed by a participative observation style. The municipalities responsible for the up-keeping of the canoeing route were interviewed about the route, regarding its future views and possibilities.</p> <p>As a result of the Bachelor's thesis, a multi-channeled communications entirety was built to Outdoors Finland portal's website. The entirety includes a printable route guide, the contents of the portal window, KML and GPX tracks and Google Maps including the services and sights along the route.</p> <p>The municipalities and enterprises can utilize the results of the Bachelor's thesis when considering the route's development and planning its future. In the further studies it would be important to investigate how producing the routes for Outdoors Finland portal affects the routes accessibility and utilization rate. It is also unresolved, what is the pull factor in the Finnish adventure travel when compared to the other Nordic countries.</p>		
Keywords/tags (subjects) Outdoors Finland, travelogue, paddling, canoeing, nature based tourism, observation, independent travel		
Miscellaneous Enclosures 23 pages		

Sisältö

1 Johdanto	3
2 Melonta matkailun muotona	5
2.1 Aktiivimatkailu	7
2.2 Melontamatkailu.....	9
2.3 Melojan profiili ja motiivit	10
3 Wanhan Witosen nykytila ja tulevaisuus	11
3.1 Reitin testaaminen.....	13
3.2 Nykytilanne	14
3.3 Reitistön kehittämisen merkitys kunnille	21
4 Wanhan Witosen majoituspalveluiden analysointi	22
4.1 Havainnointi aineistonkeruumenetelmänä.....	22
4.2 Analysointi ja tulokset.....	23
5 Outdoors Finland - portaalin sisältö	25
5.1 Portaalin sisällön tuottaminen	26
5.2 Portaalin sisältö.....	30
6 Pohdinta	37
Lähteet	41
Liitteet	46
Liite 1. Kunnille lähetetyt kysymykset	46
Liite 2. Matkakertomus.....	47
Liite 3. Majoituspaikkojen analyysit	50
Liite 4. Toimeksiantajalle lähetetty lista reitiltä kartoitettavista tiedoista	55
Liite 5. Yhteystiedot ja koordinaatit.....	56
Liite 6. Reittipisteet.....	59

Liite 7. Englanninkielinen portaaliaineisto.....	61
--	----

Taulukot

Taulukko 1. Wanhan Witosen SWOT -analyysi	15
---	----

Kuviot

Kuvio 1. Yritysten palveluanalyysin tulokset	24
--	----

Kuvat

Kuva 1. Rantautumislaituri	12
Kuva 2. Pirunkivi	17
Kuva 3. Wanhan Witosen opaskolmio, ilmoittaa kosken ohitusreitistä	18
Kuva 4. Reitin havainnoinnin jälkeen maalissa	27
Kuva 5. Wanhan Witosen Google Maps -kartta.....	29
Kuva 6. Google Maps- kartta, esimerkki reittipisteestä	30
Kuva 7. Jämsänkosken rantautumispaikka, Oinaalan venesatama.....	47
Kuva 8. Melomassa Tuuralammilla	48

1 Johdanto

Suomen matkailun tärkein vetovoimatekijä on luonto. Matkailijan on helppo tutustua luontoon itsenäisesti, ja aktiviteettien kautta sen pääsee kokemaan lähemmin. (Kesän luontoaktiviteettien kehittämisstrategia 2015–2018 2014.) Luontomatkailussa aktiivimatkailu on yksi nopeimmin kasvavista matkailun osa-alueista. Nykyajan aktiivimatkailija haluaa matkoiltaan helppoja elämyksiä kohteissa, jotka ovat kaukana massaturistien suosimista alueista. He ovat kokeilunhaluisia ja heille on ominaista varata matka omatoimisesti. (Aktiivimatkailulta odotetaan vaikuttavia elämyksiä n.d.)

Omatoimimatkailu on suosituin tapa tutustua luontoon. Omatoimimatkailulla tarkoitetaan matkailua, jossa matkaja järjestee kaikki matkan osa-alueet itse eikä käytä apuna matkatoimiston palveluita tai osta valmista matkapakettia. Valmiita omatoimimatkailuun soveltuvia reittejä on Suomessa paljon, mutta niiden tuotteistus on puutteellista. Tietoa reiteistä ja reitin varrella olevista palveluista on saatavilla internetistä vain vähän. Tästä syystä omatoimimatkailuun soveltuvien reittien kaltaisia kokonaisuuksia tulisi paremmin tuotteistaa ja tuoda esille potentiaalisten asiakkaiden nähtäväksi ja löydettäväksi Internetiin. (Kesän luontoaktiviteettien kehittämisstrategia 2015–2018 2014.)

Vuonna 2014 Työ- ja elinkeinoministeriön toteuttamassa matkailun kärkihankkeessa matkailun kasvun mahdollistaviksi edellytyksiksi todettiin erityisesti toimijoiden kyky tarjota ja paketoita yhdessä laadukkaita, asiakkaiden odotuksia ylittäviä elämyksiä. Suomalaisten matkailutuotteiden löytämistä ja ostamista täytyy myös helpottaa paremmalla markkinoinnilla ja myynnillä. Kärkihankkeesta syntyi matkailun kasvun ja uudistumisen tiekartta vuosille 2015–2025. (Matkailun tiekartta 2015–2025 2015.)

Suomen luontokohteiden tuotteistamiseksi on vuonna 2009 aloitettu Outdoors Finland katto-ohjelma, joka on perustamisvuodestaan lähtien keskittynyt kesäaktiviteettien tuotekehitykseen systemaattisesti. Näihin aktiviteetteihin lukeutuvat pyöräily, melonta ja vaellus. Outdoors Finland toimii valtakunnallisena koordinoijana aktiiviteettimatkailulle ja edistää erityisesti tuotekehitystä ja kansainvälistymistä pyrkien

näin Työ- ja elinkeinoministeriön Matkailun tiekartta 2015–2025 -strategian asettamiin tavoitteisiin. Outdoors Finlandin toiminnan seurauksena on muodostettu valtakunnallinen aktiviteettien kehittäjien verkosto, kehitetty erilaisia työkaluja, hankittu tietoa ja luotu kohtaamisareenoita toimijoiden hyödynnettäväksi. Outdoors Finland on toiminnallaan luonut monikanavaisen viestintämallin ja edistänyt matkailutuotteiden kansainvälistymistä jakeluteitä, myyntiä ja markkinointia kehittäneiden toimenpiteiden avulla. (Kesän luontoaktiviteettien kehittämisstrategia 2015–2018 2014.) Suomen luontoa on näiden toimenpiteiden seurauksena tuotteistettu ja koottu reittikuvauksiksi Outdoors Finland -retkeilyportaaliin.

Koska melontamatkailun suosio on nousussa, olisi tärkeää että Suomessa oleva potentiaali tuotaisiin esille ja helposti saavutettavaksi niin suomalaisille kuin ulkomailaisille matkailijoille. Outdoors Finlandin aktiviteettien kehittämisohjelmassa on melontamatkailu valittu yhdeksi kehitettäväksi teemaksi. (Melontamatkailun kehittämisstrategia 2009–2013, 2008.) Outdoors Finlandin luomat reittikuvaukset ovat tuotteistamisia, joilla pyritään vastaamaan asiakkaiden asettamiin vaatimuksiin ja tuomaan reitit helposti löydettäväksi niin suomalaisille kuin kansainvälisille omatoimimatkailejoille.

Tässä opinnäytetyössä tuotamme Outdoors Finlandin toimeksiantona omatoimimatkailejoille suunnatun portaalin sisällön Keski-Suomessa sijaitsevasta Wanhan Witosen melontareitistä. Portaalin sisältö koostuu matkailijalle hyödyllisistä reitin tiedoista, kuten reittikartasta ja -kuvauksesta. Portaalin sisällön tuottamiseen vaadittavat tiedot kerätään havainnoimalla ja arvioimalla Wanhan Witosen melontareitti ja sen varrella olevat palvelut omatoimisen melontamatkailuasiakkaan näkökulmasta. Samalla testataan reitti, sen infrastruktuurin käytettävyys ja soveltuvuus omatoimimatkailejalle. Havainnointi, testaus ja arviointi suoritetaan melomalla reitti syyskuussa 2015. Valmis sisältö on monikanavainen viestintäkokonaisuus, joka tulee Outdoors Finland -portaaliin matkailijoiden vapaaseen käyttöön suomeksi ja englanniksi. Monikanavaisella viestintäkokonaisuudella tarkoitetaan tässä työssä informaatiota, joka on saatavilla monimuotoisesti yhdestä portaalista. Tämä tarkoittaa, että reitin tiedot ovat portaalista käyttäjäystävällisesti saatavilla eri alustoille, kuten esimerkiksi mobiili- ja navigointilaitteille.

Työn tavoitteena on osana Outdoors Finland -hanketta edistää luontomatkailutuotteiden kehitystä, kansainvälistymistä ja saavutettavuutta. Tarkoituksena on tehdä melontamatkalle lähteminen mahdollisimman vaivattomaksi kokoamalla kaikki matkaa varten tarvittavat tiedot yhteen helposti saataville. Tiedosta hyötyvät niin melonnan harrastajat kuin vähemmän kokeneet matkailijat, jotka haluavat kokeilla melontaa ensimmäistä kertaa. Portaalin kautta Suomen luonto avautuu myös kansainvälisille matkailijoille turvallisina, saavutettavina ja elämyksellisinä kohteina. (Liity outdoorsfinland.fi -portaaliin: Monikanavaista luontomatkailuviestintää! 2015.)

Opinnäytetyön teoriaosuudessa kerrotaan melontamatkailusta, sen eri muodoista ja luokittelusta matkailuaktiviteettina. Työn toiminnallinen osuus koostuu reitin testaamisesta, portaalisivustojen tuottamisesta ja palveluiden analysoinnista asiakkaan näkökulmasta. Työssä tutkitaan melontareitin merkitystä kunnille, joiden läpi reitti kulkee, ja kuntien näkemyksiä reitin tulevaisuudesta.

2 Melonta matkailun muotona

Matkailulla tarkoitetaan ihmisen liikkumista ja toimia hänen tavanomaisten toimintaympäristöjensä ulkopuolella. Se on myös matkailijan lähtö- ja kohdealueiden välillä olevaa vuorovaikutusta, jota käydään matkailijoiden, organisaatioiden ja matkailupalveluita tarjoavien yritysten kanssa. (Vuoristo 1998.) Matkailija on henkilö, joka yöpyy matkan kohteessa vähintään yhden yön joko maksullisessa tai maksuttomassa majoituspaikassa (Matkailutilinpito: käsitteet ja määritelmät n.d.).

Matkailuelinkeino on viime vuosina kasvanut Suomessa nopeammin kuin muut toimialat ja kansainvälistynyt nopeasti. 2000-luvulla kansainvälisten matkailijoiden määrä on kaksinkertaistunut ja heidän tuomansa tulot vuonna 2013 olivat jo 4,3 miljardia euroa. Matkailusta on kasvanut tärkeä työllistäjä ja vientitoimiala. Useamman vuoden ajan alan tulot ovat olleet yli 13 miljardia euroa, ja määrän ennustetaan kasvavan 20 miljardiin euroon vuoteen 2025 mennessä. Toimialan nousun mukana arvioidaan myös työllisyyden kasvavan 180 000 työntekijään vuonna 2025. Taloudellinen

tilanne maailmalla on kuitenkin epävakaa ja matkailualalta vaaditaan useamman osapuolen pitkäjänteistä yhteistyötä, jotta asiakkaiden alati kasvavat vaatimukset ai-doista ja ainutlaatuisista elämyksistä tuotteiden laadun suhteen voidaan tyydyttää kansainvälisellä tasolla kilpailukykyisellä osaamisella. (Matkailun tiekartta 2015–2025 2015.)

Luontomatkailu

Luontomatkailulla tarkoitetaan kaikkia matkailun muotoja, jotka tapahtuvat luon- nossa. Luontomatkailuun yhdistetään myös vahvasti luonnonmukaisuuden, elämyk- sellisyyden ja eettisyyden arvot. Suomalaisen luontomatkailun vahvuuksia ovat luon- non puhtaus, rauhallisuus ja turvallisuus. (Kansainvälinen luontomatkailututkimus 2010, 2010, 6.) Luontomatkailu pohjautuu vahvasti luonnon vetovoimaisuuteen, joka koostuu luonnon monimuotoisuudesta, kauniista maisemista ja lajiversiteetistä niin kasvien kuin eläintenkin lajistossa. Lisäksi luontokohteen vetovoimaisuutta lisäävät kohteen imago, saavutettavuus, palveluinfrastruktuuri ja sen laatu. (Hemmi 2005.)

Luontoaktiviteetit ovat Suomessa hyvin suosittuja ja 96 % väestöstä harrastaa ulkoi- lua (Suomalaisten ulkoilma-aktiivisuus on erittäin korkea 2011). Nousevana trendinä on helppoihin, luonnossa tapahtuviin aktiviteettimatkalupalveluihin osallistuminen, joihin halutaan liittää korkealaatuisia majoitus-, ruokailu- ja opastuspalveluita (Leu- kumaavaara 2015). Retkeily- ja suojelualueilla vierailaan Suomessa vuosittain yli 5 miljoonaa kertaa ja pelkästään kansallispuistossa käyneiden rahankäytön kokonais- tulo oli yhteensä 125,8 miljoonaa euroa vuonna 2014 (Kansallispuistoista hyötyä lähi- seuduille 2015; Luonnon virkistyskäyttö Metsähallituksen alueilla 2015). Luontomat- kailun sijoitus-tuotto-suhde on erittäin kannattava: jokaista sijoitettua euroa kohti kävijöiden rahankäyttö tuo alueelle takaisin noin 10 euroa (Kesän luontoaktiviteet- tien kehittämisstrategia 2015–2018 2014, 8).

Metsähallituksen mukaan luontoretkeilijät voidaan jakaa neljään eri ryhmään: sosiaa- liset itsensä kehittäjät, kuntoilevat luontoseikkailijat, henkistä hyvinvointia hakevat nostalgikot ja luontosuuntautuneet rentoutujat. Näistä ryhmistä kuntoilevat luonto- seikkailijat ovat muita ryhmiä kiinnostuneempia melonnasta. Heille tärkeimpiä motii- veja ovat kuntoilu, omien taitojen kehittäminen ja jännityksen kokeminen. He myös

matkaavat perheensä kanssa pienissä ryhmissä. Muita heidän kiinnostuksen kohteita ovat luonnon tarkkailu, valokuvaus ja luontopolkuihin tutustuminen. (Sillanpää 2012.)

Matkailun edistämiskeskuksen (MEK) kansainvälisessä luontomatkaileututkimuksessa (2010) kysyttiin Saksassa, Alankomaissa, Venäjällä, Ranskassa ja Isossa-Britanniassa asuvien henkilöiden luontomatkaileumielimyksiä. Kyselyyn osallistuneet harrastivat pyöräilyä, melontaa, kalastusta, vaellusta ja/tai eläinten tarkkailua luonnossa. Tutkimuksessa selvisi, että suosituimpien luontomatkaileun muotojen olevan joko valmiiseen ohjelmaan perustuvat omatoimimatkat tai kokonaan omatoimiset matkat, joita suosi 60 prosenttia kyselyyn vastanneista. Suosituimpia majoitusmuotoja olivat hotelli (25 %) ja lomamökki ja -asunto (20 %). Vähemmän suosittuja olivat leirintäalue, mökki- tai lomakylä ja bed and breakfast -tyylinen majoitusmuoto. (Kansainvälinen luontomatkaileututkimus 2010, 2010.)

Internetillä oli kansainvälisille luontomatkaileijoille suuri merkitys tiedonhankinnassa ja matkojen varaamisessa. Aktiviteettiloman varauksessa suurin osa käytti Internetiä varauksen tekemiseen (42 %). Neljäsosa varasi palvelunsa suoraan matkakohteesta tai matkanjärjestäjältä / matkatoimistolta. Tuttavien ja ystävien suositukset ja matkakertomukset olivat suuressa roolissa tiedonhankinnassa (44 %). Kolme neljäsosaa käytti tiedon hakuun Internetiä. Lisäksi tietoa haettiin sosiaalisesta mediasta ja matkatoimistoilta. (mt. 41.)

Tutkimukseen vastanneista 73 % osoitti kiinnostusta multiaktiiviteettilomaan. Multiaktiiviteettilomalla tarkoitetaan tässä yhteydessä lomaa, jolla osallistutaan monelle aktiviteetille yhden sijaan. Erityisesti melontaa ja kalastusta harrastavat olivat kiinnostuneita tästä lomailun muodosta ja Pohjoismaista luontomatkaileukohteena, ja ovat näin potentiaalisin asiakasryhmä Suomeen. Puolet kyselyyn vastanneista oli kiinnostuneita matkustamaan Suomeen. (mt. 41- 42.)

2.1 Aktiivimatkaileu

Maailman matkaileujärjestö määrittelee aktiivimatkaileun matkaileuksi, johon sisältyy ainakin kaksi seuraavista elementeistä: fyysinen aktiviteetti, luonto ympäristönä ja

kulttuuriin tutustuminen. (Global report on Adventure Tourism 2014, 10.) Aktiivimat-kailu jaetaan aktiviteetin vaativuusasteen mukaan pehmeään ja kovaan aktiivimat-kailuun. Kovaan aktiivimat-kailuun kuuluvat vaativat ja vaaralliset lajit, kuten vuorikiipeily ja alamäkipyöräily. Pehmeään aktiivimat-kailuun kuuluvat verkkaiset lajit, jotka vaati-vat vain vähän tietotaitoa ja fyysisiä ponnisteluja, eivätkä ne sisällä selviä vaaratilan-teita. Lajiesimerkkejä pehmeästä aktiivimat-kailusta ovat hiihto ja vaellus. (Bryant 2008.) Aktiivimat-kailijoista suurin osa harrastaa pehmeää matkailua, ja heidän mää-ränsä on noussut vuosi vuodelta (Adventure tourism market study 2013 2013, 5).

Aktiivimat-kailua on ollut olemassa jo satoja vuosia. Jo 1800-luvulla seikkailijat alkoi-vat haastaa itseään vuorikiipeilyssä ja koskenlaskussa. Nykyinen kaupallistettu aktiivi-matkailu, jossa matkailija maksaa oppaan palveluista saadakseen tietotaitoa ja varus-teita aktiviteettiin, on kuitenkin suhteellisen uusi ilmiö. Muutos omatoimisesta mat-kailusta ohjattuun opastukseen tapahtui USA:ssa 1900-luvun alkupuolella. (Global re-port on Adventure Tourism 2014, 13.)

Aktiivimat-kailu erottuu muusta matkailusta sen pienen volyymin, vähäisen infrastruk-tuurin ja luonnonläheisyyden ansiosta. Monella luonnossa tapahtuvalla matkailun muodolla, kuten ekomat-kailulla ja kestäväällä matkailulla, on aktiivimat-kailulle tyypilli-siä elementtejä, mutta nämä kaikki eroavat toisistaan houkuttelemalla tiettyä asia-kassegmenttiä ja keskittymällä tiettyyn osa-alueeseen luonnon suojelussa. (mt. 15.)

Aktiviteettimat-kailu on tällä hetkellä yksi nopeimmin kasvavista matkailun aloista. Al-haisen aloituskynnyksensä ansiosta aktiivimat-kailun suosio nousee, kun useammilla ihmisillä on varaa sijoittaa lomamat-kailuun. Vuosien 2010 ja 2013 välillä aktiivimat-kailun maailmanlaajuinen rahallinen arvo kasvoi 195 prosentilla. Aktiivimat-kailijoiksi luokiteltujen matkailijoiden määrä nousi 26,3 prosentista 41,9 prosenttiin vuosien 2009 ja 2012 välillä. (Adventure tourism market study 2013 2013, 5.) Trendinä alalla on ollut asiakkaan suora kontakti palvelun tuottajaan tehden välittäjän tarpeetto-maksi ostotapahtumassa. Kehittyvien talouksien maista tulevien matkailijoiden määrä nousee lähivuosina ja ohittaa perinteisten teollistuneiden maiden matkailija-määrät. (Global report on Adventure Tourism 2014, 20 - 22.) Lisääntynyt kysyntä on

johtanut aktiivimatkailutuotteita tarjoavien yritysten lisääntyneeseen palvelutarjontaan ja muiden yritysten nykyisten palveluiden uudelleen brändäämisen aktiivituotteiksi. (mt. 22.)

Aktiivimatkailijan profiili

Aktiivimatkailijat ovat muita matkailijoita nuorempia, keski-ikänsä 36-vuotiaita. He myös käyttävät erilaisia palveluita, kuten oppaita, kouluttajia ja matkanjärjestäjiä keskimääräistä matkailijaa useammin. (Adventure tourism market study 2013 2013, 2.) Enemmistö aktiivimatkailijoista on miehiä (57 %) ja naimattomia (48 %). Vain pieni osa matkustaa yksin, ystävien kanssa matkustaa 20 prosenttia ja kumppanin kanssa 37 prosenttia aktiivimatkailijoista. Matkan tärkeimpiä elementtejä heille ovat rentoutuminen, perheen kanssa vietetty aika ja uusiin paikkoihin sekä kulttuureihin tutustuminen. Tämä osoittaa, että heidän motiivinsa matkailuun ovat samat kuin muilla matkailijoilla, vaikka aktiviteetit matkan aikana ovat luonteeltaan erilaisia. Matkakohteen valinnassa tärkeimmiksi seikoiksi nousevat aktiivimatkailijoilla luonnon kauneus, aktiviteettimahdollisuudet ja ilmasto. (mt. 8-9.)

2.2 Melontamatkailu

Melontaa on käytetty ympäri maailmaa ravinnon hankkimiseen ja liikkumiseen jo tuhansien vuosien ajan. Suomessa melontaa on kuitenkin alettu harrastamaan vasta noin sata vuotta sitten. (Kuha 2015.) Runsaat vesistöt, erilaiset maastot ja luonnon saavutettavuus jokamiehenoikeuden ansiosta, luovat Suomesta otollisen maan melonnalle. Melonnan harrastajia arvioidaan Suomessa olevan ainakin 26 000. (Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010 aikuisliikunta 2010, 16.)

Melontaa voi helposti harrastaa kokematonkin retkeilijä, ja kalustoa voi vuokrata monelta yritykseltä ympäri Suomea. Melonnassa käytetään pääsääntöisesti kahdenlaisia kanootteja: kannellisia kajakkeja, joita melotaan kaksilapaisilla meloilla, ja avokanootteja, joita melotaan yksilapaisilla meloilla. Kajakkeja ja kanootteja on monenlaisia eri käyttötarkoituksia varten. Retkimelontaa varten yleisimmät ovat yksi- tai kaksipaikkaiset retkikajakit, joissa on tilaa varusteille, suuntaamista auttava peräsin ja vakaa pohja. (Kuha 2015.) Kanootin ja melan lisäksi harrastamiseen tarvitaan vain pelastusliivit.

Melontaan kuuluu paljon erilaisia alalajeja ja harrastusvaihtoehtoja. Lajissa voi kilpailla esimerkiksi maratonmelonnassa, koskimelonnassa ja koskisyöksyssä. Omatoimisesti melontaa voi harrastaa kuka tahansa retki-, virkistys- ja liikuntamelonnan muodossa. Retkimelonnassa vesillä vietetään useampi päivä ja melottava matka on pidempi kuin esimerkiksi virkistysmelonnassa. Virkistysmelontaan luetaan päiväretket ja tavoitteettomat melontaretket. Liikuntamelonnassa päätavoitteena ovat liikunta ja fyysisen kunnon nousu, joten melonta on aktiivisempaa, rankempaa ja haastavampaa. Melonta luetaan aktiivimatkailun pehmeisiin matkailumuotoihin. Melonta ei vaadi suurta lajitietoutta, ja siihen liittyy yleensä vain pieniä riskejä. Alhaisen vaativuuden takia melonta on helppo harrastus monelle fyysisestä kunnosta riippumatta. (Retkisoutu ja -melonta 2015.)

2.3 Melojan profiili ja motiivit

Lahden ammattikorkeakoulun teettämän kyselytutkimuksen mukaan tyypillinen melontamatkailija meloo omatoimisesti ystävien (64,3 %) tai puolison kanssa (21,4 %) ja hakee reitistä tietoa Internetistä ennen matkaa joko erilaisista foorumeista tai Google-hakukoneesta. (Outdoors Finland Etelä: Melonta, Vaellus ja Pyöräily kyselytutkimus 2011 2011, 6-20) Omatoiminen tiedonhaku ja matkan varaus on luontomatkailijoiden keskuudessa suosituinta (Kansainvälinen luontomatkailututkimus 2010, 2010). Isossa-Britanniassa tehdyssä tutkimuksessa vesiturheilulajeihin osallistuvan henkilön ikä oli 20 - 45 vuotta ja 60 - 75 prosenttia osallistujista olivat aloittelijoita (Dickinson & Lumsdon 2010, 164). Tyypillinen meloja meloo mieluiten 6 - 10 kilometrin matkan päivässä helpolla reitillä. Tärkeää matkalla ovat kiinnostavat matkailukohteet, luontoelämys ja fyysinen suoritus. Vähiten merkitystä on saavutetuilla kilometreillä. Miellyttävimmäksi melontatavaksi Matkailun edistämiskeskuksen suorittamassa kyselyssä nousi jokimelonta ja melontaretket, joilla voi osallistua eri aktiviteetteihin. (Kansainvälinen luontomatkailututkimus 2010, 27.)

Melontamatkailijalle tärkeimpiä motiiveja ovat melonnassa maisemien ja luonnon kokeminen. Myös hauska ajanvietto ja sosiaalinen kanssakäyminen läheisten ihmisten, kuten kumppanin tai perheen kanssa, ovat melontamatkailijalle tärkeitä motiiveja lähteä melomaan. Useille melonta on vapaa-ajanvietettä, jossa irtaudutaan arjesta kevyesti luonnossa liikkuen. Luontoelämykset ovat pitkillä melontarekillä tärkeämmässä asemassa, kuin lyhyillä päiväretkillä. (Melontamatkailun kehittämisstrategia 2009-2013 2008, 7.)

Matkailun edistämiskeskuksen teettämän tutkimuksen mukaan Suomeen tulevista melojista ja soutajista lähes puolet on kotoisin Saksasta. Suomeen tulevista kesämatkailijoista soutamista ja melomista harrastaa 12 % kaikista aktiviteettimatkailijoista. Suurin osa heistä on 25–34 -vuotiaita ja heistä lievä enemmistö on miehiä. Suurimpina motivaatiotekijöinä Suomeen tulemisessa melomisen kannalta ovat aiemmat kokemukset Suomesta ja tuttavien suositukset. (Melontamatkailun kehittämisstrategia 2009–2013 2008, 6-7.)

3 Wanhan Witosen nykytila ja tulevaisuus

Wanha Witonen on Keski-Suomessa sijaitseva, Petäjävedeltä Jämsän kautta Arvajärvelle ulottuva 75 kilometriä pitkä melontareitti, joka koostuu järvi-, joki- ja koskosuoksista. Reitti on saanut nimensä vuonna 1909 käyttöön otetusta vanhasta viiden markan setelistä, jonka kuvassa hahmo soutaa reitin varrella sijaitsevan Rasuanniemmen edustalla. Kuvan maalasi taiteilija Eliel Saarinen. Reitti tunnettiin aluksi Wanhan Witosen Weneilyreittinä, mutta koska reitti soveltuu paremmin kanooteilla ja kaja-keilla melottavaksi, alettiin sitä myöhemmin kutsua Wanhan Witosen melontareitiksi. (Nironen 2015.)

Reitti kulkee Petäjävedeltä Jämsänkoskelle ja aivan Jämsän keskustan ohi. Matkailuyritykset reitin varrella tarjoavat monia palveluita, kuten melontavälineiden vuokrausta, majoitusta ja ruokailua. Jämsän keskustan kaikki palvelut ovat käytännössä

melojan käytettävissä. Matkalla on myös paljon erilaisia nähtävyyksiä, kuten kulttuuri- ja luontokohteita sekä historiallisia nähtävyyksiä rautakaudelta asti. Melontavälineitä reitille voi vuokrata kahdelta alueen melontayritykseltä Tmi Eräopaspalvelu Talvelta ja Kievari Rantapirtiltä. (Nironen 2015.)

Wanhan Witosen melontareitin kosket ovat kokemattomienkin laskettavissa. Reitti soveltuu myös täysin aloittelijoille, sillä kaikki kosket on mahdollista kiertää merkittyjä kantoreittejä pitkin. Kajakilla ja kanootilla melovat on otettu hyvin huomioon koskien ylityspaikkoja suunniteltaessa ja niiltä löytyy useimmiten rantautumiseen soveltuva matala laituri ja kuljetuskärryt melontavälineelle. Keltaiset opastekolmiot johdattavat melojaa reitillä alusta loppuun saakka oikeaan suuntaan. Reitillä on sopivin välimatkoin merkittyjä levähdys- ja taukopaikkoja, joissa on yleensä nuotiopaikka, pöytäryhmä ja käymälä.

Kuva 1. Rantautumislaituri

Wanhan Witosen varrella järjestettiin vuosittain tapahtumaa nimeltä Wanhan Witosen karnevaali aina 2000-luvun alulle asti. Tapahtuman järjestäjinä toimivat harraste- ja urheiluseurat sekä paikalliset yrittäjät. Wanhan Witosen karnevaalissa tarjottiin monipuolista ohjelmaa, sekä retki- ja kilpailusarjat melojille. Kilpailureitti kulki Petäjävedeltä Jämsänkoskelle Oinaalaan asti. (Niinimäki 2015.)

Wanhan Witosen reitti on ihanteellinen kehityskohde sen ominaisuuksien ja varrelta löytyvien palveluiden takia. Wanhan Witonon on viitoitettu reitti ja soveltuu näin erinomaisesti omatoimimatkailijoille. Reitti vastaa myös matkailijoiden kasvavaan tarpeeseen yhdistää korkealaatuisia ravintola-, majoitus- ja opaspalveluita luontoelämykseen. Yritysten läheisyys tekevät melontareitistä helposti lähestyttävän. Reitistä tehtävä englannin- ja suomenkielinen portaalisisältö ja interaktiivinen kartta edistävät kansainvälistä matkailua ja tekevät reitistä helpommin saavutettavan. (Melontamatkailun kehittämisstrategia 2009–2013 2008, 4-5.)

3.1 Reitin testaaminen

Portaalisisältö Outdoors Finlandin sivustolle tuotettiin suurimmilta osin Wanhan Witosen reitin melomisen perusteella. Reitti testattiin omatoimisen melojan näkökulmasta. Reitin melontaa valmisteltiin ottamalla reitistä ja sen varrella olevista palveluista selvää Internetistä. Alueella sijaitsevista majoitusyrityksistä kolmeen otettiin yhteyttä majoitusta sovittaessa. Jämsän kunta tarjosi reitin melomista varten kartan, joka sisälsi tarvittavat tiedot reitin vaativuudesta sekä sen eri osuuksista. Karttaa käytettiin apuna melontaretken suunnittelussa ja siitä pystyttiin esimerkiksi selvittämään taukopaikkojen sijainnit niiden kunnon tarkistamista varten.

Reitti melottiin Petäjäveden alkupisteestä sen loppuun Arvajajärvelle käyttäen vain reitin varrella olevia palveluita. Reitti melottiin kaksikkokajakilla yhtäjaksoisesti neljän päivän aikana. Osia reitistä ja sen varrella sijaitsevista kohteista dokumentoitiin kuvaamalla tai kirjoittamalla. Näitä kohtia olivat esimerkiksi kosket, joiden erottaminen toisistaan ilman dokumentointia olisi ollut haastavaa. Koko reitistä tallennettiin reittijälki GPS-paikantimeen, josta se oli mahdollista siirtää Internetiin. Myös reitin varrella olevien nähtävyyksien koordinaatit tallennettiin GPS-paikantimeen tuomaan lisäarvoa reitin melojille. Havainnot reitiltä dokumentoitiin muistiinpanoihin, jotka laadittiin kunkin päiväosuuden päättäneessä majoituspaikassa. Tarkempi matkakuvaus on liitteessä 2.

3.2 Nykytilanne

Wanhan Witosen reitin varrella sijaitsevan Kievari Rantapirtin matkailuyrittäjän Timo Niinimäen mukaan reitin melojien määrä on ollut vuosien mittaan hitaassa kasvussa. (Niinimäki 2015.) Tämän voi nähdä olevan yhteydessä luonnossa tapahtuvan seikkailumatkailun ja elämymatkailun kasvaneeseen suosioon. Niinimäen arvio perustuu hänen matkailupalveluitaan käyttäneisiin itsenäisiin melojiin, sekä hänen vuokraamiensa kajakkien ja kanoottien vuosittaisten vuokrausmäärien nousuun. Melontamatkailijoiden määrästä reitillä ei ole koskaan pidetty tarkkaa lukua. Tarkan matkajien lukumäärän selville saaminen on hankalaa, sillä melontamatkailu on usein itsenäistä ja suhteellisen huomaamatonta. Omilla ja lainatuilla välineillä melontaa harrastavista matkailijoista ei myöskään jää tietoa melontavälineitä vuokraaviin yrityksiin.

Omatoimimatkailija etsii mahdollisesta matkakohteesta tietoa internetistä. Etsittäessä tietoa Wanhan Witosen melontareitistä Internetistä Googlen hakukoneen avulla, löytyy siitä suppeasti tietoa. Hakusanoilla ”Wanhan Witosen melontareitti” tai ”Wanha Witonon” hakukone ohjaa hakijan ensisijaisesti Wikipedia-artikkeliin sekä Jämsän ja Petäjäveden kuntien Internetsivuille. Petäjäveden sivustoilla ja Wikipediassa tieto reitistä on yleispätevää ja samankaltaista. Jämsän kunnan sivuilta on saatavilla eniten hyödyllistä tietoa Wanhasta Witosesta. Wikipedian ja kuntien verkkosivuilla ei ole saatavilla reittikarttaa tai selkeää kuvaa reitistä. Kuntien sivustoilla on mainita reittikartasta, jonka voi ostaa Jämsän kunnalta tilaamalla tai Petäjäveden kunnan infopisteestä. Muut hakutulokset ovat matkakertomuksia, videoita reitin varrelta ja Suomen Melonta- ja Soutuliiton sivut.

Google-haulla saadut tulokset jättävät mahdollisen matkailijan hyvin vähäisen informaation varaan tekemään matkapäätöstään, sillä tuloksista puuttuu kokonaan käyttötarkoitukseen sopiva kartta ja selvä tieto reitin sisällöstä, saavutettavuudesta ja vaativuudesta. Informaatiota ei ole tarpeeksi saatavilla, jotta melomaan voisi lähteä ainoastaan Internetistä löytyvien tietojen perusteella. Ainoat kokonaisvaltaiset tiedot reitistä löytyvät painetusta kartasta, joka täytyy ostaa reitin suunnittelua varten.

SWOT - analyysi

SWOT-analyysi on Albert Humphreyn kehittämä nelikenttämenetelmä, jota voidaan hyödyntää esimerkiksi erilaisten hankkeiden tai strategioiden suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa. Lyhenne SWOT tulee sanoista Strengths (vahvuudet), Weaknesses (heikkoudet), Opportunities (mahdollisuudet) ja Threats (uhat). (Lyytikäinen 2013.) Wanhan Witosen melontareitin ominaisuudet arvoitiin swot-analyysillä arvioiden sen vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. (Taulukko 1.) Materiaali analyysiin saatiin melontareitin fyysisen ympäristön havainnoinnin ja kuntien sekä alueen matkailuyrittäjien haastatteluiden perusteella.

Taulukko 1. Wanhan Witosen SWOT -analyysi

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> ● Vetovoimaiset nähtävyydet reitin varrella ● Luonnon ja vesistön monipuolisuus ● Koski-, järvi- ja jokiosuudet ● Vuodenajan mukaan vaihtelevat koskien vaativuustasot ● Historia- ja kulttuurinähtävyydet ● Luonto nähtävyydet ● Viitoitettu reitti ● Melontaan suunniteltu reitti (matalat laiturit, koskien kieromahdollisuus) ● Infrastrukturi reitin tauko- paikoilla ● Useita aloitus- ja pääte- pisteitä reitin varrella ● Mahdollisuus niin lyhyisiin päiväretkiin kuin useamman päivän pituiseen retkime- lontaan ● Matkailupalvelut 	<ul style="list-style-type: none"> ● Palveluiden ja taukopaikkojen vähyys rei- tin alkupäässä ● Reitistä vain vähän tietoa Internetissä ● Reittikartan vanhentuneet tiedot ● Reitin viitoitus paikoin puutteellista ● 3 kilometrin ylitys Jämsänkosken yli reitin lopussa ● Infrastrukturi vanhaa reitin taukopai- koissa ● Yritysten yhteistyön puute ● Maanomistajien liian suuri määrä

<ul style="list-style-type: none"> ● Melontavälineiden vuokrausmahdollisuus ● Soveltuvuus eri tasoille melonnan harrastajille ● Selkeät reitit koskien ohittamista varten ● Palveluiden läheisyys ● Reitin tunnettavuus alueella ● Mahdollisuus ohjattuihin melontaretkiin ● Melontavälineiden kuljetusmahdollisuus 	
<p>Mahdollisuudet</p>	<p>Uhat</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Trendien muuttuminen ● Kysynnän kasvaminen luontomatkailussa ● Teknologian hyödyntäminen ● Tuote- ja palvelukokonaisuudet ● Infrastruktuurin kehittäminen ● Matkailupalveluiden lisääminen ● Kulttuuri-, luonto ja historiallisten nähtävyyksien kehittäminen ja tuotteistaminen ● Majoituskapasiteetin lisääminen ● Melontaan liittyvät tapahtumat ● Vetovoimakohteiden lisäys ● Matkailun eri tahojen yhteistyö ja verkostoituminen 	<ul style="list-style-type: none"> ● Trendien muuttuminen ● Ympäristön turmeltuminen ● Luontomatkailun suosion lasku ● Taloudellinen lama ● Reitin infrastruktuurin ylläpidon lakkauttaminen ● Palveluiden laadun madaltuminen ● Matkailupalveluiden väheneminen ● Infrastruktuurin puutteellinen hoitaminen ● Maanomistajien yhteistyön puute ● Maanomistajien vaihtuminen ● Kuntien ja yritysten kiinnostuksen puute alueen/reitin kehittämistä kohtaan ● Saavutettavuus: julkisen liikenteen muutokset ● Asutuksen lisääntyminen reitin varrella ● Heikko kilpailukyky suhteessa muihin melontareitteihin ● Heikko kilpailukyky kansainvälisillä markkinoilla ● Ammattitaidon puute

Vahvuudet

Wanhan Witosen vesistö on monipuolista ja vaihtelevaa nopeasti vaihtuvien koski-, joki- ja järvisuuksien ansiosta. Maasto vaihtelee erämaasta ihmisen rakentamaan kulttuuri- ja kaupunkimaisemaan. Reitin vahvuuksia ovat erityisesti luonnon monimuotoisuus sekä vetovoimaiset ja monipuoliset nähtävyydet sen varrella. Historia- ja kulttuurinähtävyyksiä reitin varrella ovat Jämsänkoskella sijaitsevat talonpoikais- ja työväenperinteestä kertova Aarresaaren kotiseutumuseo, rautakauden aikainen muinaismuistolinna Linnasenvuori, Ilveslinna sekä vuonna 1900 rakennettu Vanha Mylly. Lisäksi Jämsässä on kansainvaelluksista viikinkiajan loppuun käytössä ollut kalmisto. Reitin alkupäässä vetovoimaisuutta lisää UNESCO:n maailmanperintökohde Petäjävenden vanha kirkko. Reitillä on myös luontonähtävyyksiä, kuten meteoriittikraatterin muodostama järvi Karikkoselkä, Rasuanniemen luonnonsuojelualue ja suuri siirtolohkare Pirunkivi.

Kuva 2. Pirunkivi

Reitti on merkitty keltaisin opastekolmioin, joilla on myös merkitty reitin varrella sijaitsevat tauko- ja rantautumispaikat. Taukopaikoilla on lähes poikkeuksetta melojille tarjolla nuotiopaikka, pöytäryhmä ja käymälä. Reitillä on useita ajoneuvolla saavutettavia aloitus- ja päätepisteitä rantautumispaikkoineen, jolloin meloja voi helposti itse määrittellä sopivan reitin pituuden. Matkailuyritykset ja monipuoliset palvelut reitin

varrella mahdollistavat useamman päivän melontaretken, sillä melojan on helppo yöpyä lähellä rantaa sijaitsevissa majoitusyrityksissä.

Kuva 3. Wanhan Witosen opaskolmio, ilmoittaa kosken ohitusreitistä

Wanha Witonen on monipuolinen reitti joka soveltuu ominaisuuksiensa puolesta niin kokeneelle melojalle kuin aloittelijallekin. Omien melontavälineiden omistaminen ei ole välttämätöntä, sillä alueella kaksi yritystä, jotka vuokraavat melontavälineitä. Yrityksiltä on mahdollista vuokrata kanootteja, kajakkeja ja muita tarpeellisia melontavarusteita. Nämä yritykset myös kuljettavat melontavälineitä asiakkaan toivomiin reitin aloitus- ja lopetuspaikkoihin. Haastetta reittiin tuovat useat kosket, jotka aloittelija voi kiertää merkittyjä ohituspaikkoja pitkin. Muutamalla ohituspaikalla on kuljetuskärryt, joilla melontavälineen kuljetus kosken ohi onnistuu kantamatta.

Heikkoudet

Wanhasta Witosesta on saatavilla vain vähän tietoa Internetistä. Esimerkiksi käyttökelpoista reittikuvausta tai -karttaa ei ole Internetistä saatavilla. Tämä on Wanhan

Witosen melontamatkailun näkökulmasta erittäin suuri puute, ja siten tärkein kehittämisen kohde. Omatoiminen tiedonhaku Internetistä on luontomatkailijoille tyypillisin tapa hankkia tietoa luontokohteista. (Kansainvälinen luontomatkailututkimus 2010, 2010.) Jos Internetistä saatavana oleva tieto on vähäistä, on suuri riski, että potentiaalinen asiakas valitsee toisen reitin, josta informaatiota on helpommin löydettävissä tukemaan matkapäätöksen syntymistä. Reitille on olemassa maksullinen kartta, mutta sen sisältämä tieto reitistä ja sen alueella toimivista yrityksistä on osittain vanhentunutta.

Reitin heikkous on sen infrastruktuurin laatu, joka on joillakin taukopaikoilla vanhentunutta ja huonokuntoista. Osa reittiä viitoittavista keltaisista opastekolmioista on ajan myötä haalistunut, mikä tekee reitin seuraamisen paikoin hankalaksi. Opastekolmiot olisi hyvä korjata, sillä yhä useammat luontomatkailijat haluavat helppoja luontokokemuksia. Viitoitettu reitti vähentää eksymisen riskiä reitillä ja siten kynnys lähteä matkalle madaltuu. Reitin varrella sijaitsevien matkailualan toimijoiden yhteistyön ja motivaation puutteen vuoksi sen koko potentiaalia ei hyödynnetä. Esimerkiksi melontatapahtuma Wanhan Witosen karnevaali lakkautettiin, sillä järjestäjiä ei tälle tapahtumalle enää löytynyt.

Petäjäveden jälkeen matkan alkupäähän olisi hyvä kehittää lisää matkailupalveluita ja rakentaa taukopaikkoja. Tällä hetkellä palvelutarjonta on siellä vähäistä verrattuna reitin loppupäähän. Wanhan Witosen loppupäässä reitti keskeytyy Oinaalan venesatamaan Jämsänkosken tehtaalle. Seuraa kolmen kilometrin pituinen maaosuus, jonka kulkemiseen vaaditaan melontavälineille kuljetus. Matkailijan motivaatio lähteä ylittämään maaosuutta voi olla vähäinen, koska reittiä on ylityksen jälkeen jäljellä enää noin 13 kilometriä. Jos melomisen lopettaa Jämsänkoskelle, eristää se matkailijan täysin Jämsän keskustan palveluilta ja loppureitin maisemilta.

Mahdollisuudet

Wanhan Witosen melontareitin kehityksen edellytyksenä on alueen matkailuyrittäjien ja kuntien verkostoituminen ja yhteistyö. Yhteistyö mahdollistaisi esimerkiksi

melontatapahtumien järjestämisen, erilaisten tuote- ja palvelukokonaisuuksien luomisen reitin ympärille ja infrastruktuurin tehokkaan kehittämisen ja ylläpitämisen. Nämä tekijät lisäävät kohteen vetovoimaisuutta huomattavasti.

Matkailutrendien muuttuminen voi luoda uusia ideoita reitin kehittämiseksi tulevaisuudessa ja mahdollistaa reitin uudistamisen niiden mukaisesti. Silloin alueelle olisi mahdollista esimerkiksi lisätä vallitsevien trendien mukaisia vetovoimakohteita. Ne lisäävät toteutuessaan alueen kiinnostavuutta melontamatkailijalle. Matkailussa toimivien tahojen yhteistyö luo edellytyksiä tällaisten uusien vetovoimakohteiden ideoinnille ja toteuttamiselle, mutta voisi myös kehittää ja edistää jo alueella sijaitsevien kulttuuri-, luonto- ja historiallisten kohteiden tuotteistamista. Luontomatkaamisen kasvaminen trendien muutoksen seurauksena toisi alueelle lisää matkailijoita. Matkailijamäärien kasvun seurauksena matkailupalveluita, kuten esimerkiksi majoitusta ja ravintolapalveluita, voisi alueella lisätä. Tulevaisuudessa myös uudenlaisen teknologian käyttäminen voi luoda uusia mahdollisuuksia reitin kehittämiseen.

Uhat

Suurin uhka matkailun alalle on taloudellinen lama ja trendien nopea muuttuminen. Melontamatkailulle uhaksi muodostuu luontomatkaamisen suosion mahdollinen lasku ja heikko kilpailukyky kansainvälisillä markkinoilla. Wanhan Witosen täytyy myös pysyä laadukkaana suhteessa muihin melontareitteihin Suomessa ja muissa Pohjoismaissa. Matkailupalveluita tuottavien ja kehittävien tahojen ammattitaidon puute on myös uhkana reitin ja sitä ympäröivän alueen tulevaisuudelle.

Luontomatkailijat arvostavat yhä enemmän luontokokemuksen ja laadukkaiden palveluiden yhdistämistä, jolloin Wanhan Witosen reitin matkailupalveluiden vähentyminen tai niiden laadun madaltuminen ovat reitille uhkia. Asutuksen lisääntyminen reitillä puolestaan uhkaa aitoa luontokokemusta, joka voi myös ympäristön turmeltumisen seurauksena kärsiä. Vaivattomia ja mukavia luontokokemuksia haluaville matkailijoille reitin kokemiseen vaikuttavat paljon sen taukopaikkojen infrastruktuuri ja reitin kulkemisen helppous. Vaarana tälle kokemukselle voi olla reitin infrastruktuurin ylläpidon lakkauttaminen tai niiden puutteellinen huoltaminen. Tämä voi johtua

kuntien tai yritysten kiinnostuksen puutteesta reittiä ja sen kehittämistä kohtaan. Lisäksi reitin varrella sijaitsevien maanomistajien vaihtuminen tai heidän haluttomuutensa yhteistyöhön voi olla uhkana reitin opasteiden ja taukopaikkojen säilyttämiseksi. Reitin saavutettavuus autottomille matkailijoille voi merkittävästi muuttua jos julkista liikennettä, kuten esimerkiksi bussireittejä tai aikatauluja, uudistetaan tai vähennetään alueella.

3.3 Reitistön kehittämisen merkitys kunnille

Reitin kehittämisessä tärkeimmässä asemassa ovat kunnat, joiden alueelle reitti sijoittuu. Vastuu reitin ylläpidosta on Petäjävedellä osoitettu vapaa-aikapuolelle ja Jämsässä liikunta-/yhdyskuntatoimelle. (Nironen 2015 & Niemenmaa 2015.) Kuntia haastateltiin sähköpostin välityksellä heidän näkemyksistään Wanhan Witosen tulevaisuudesta ja kehityksestä. Kunnille lähetetyt kysymykset löytyvät liitteestä 1.

Petäjäveden kunnan matkailutoimen mukaan asenne melontareitin matkailullista arvoa kohtaan on alueella positiivinen. Reitin suosion uskotaan pysyvän hyvänä myös tulevaisuudessa ja samalla tunnistetaan reitillä olevan mahdollisuuksia kasvaa. Petäjäveden Vanha Kirkko on selvästi kunnan tärkein matkailullinen valtti ja se sijaitsee heti Wanhan Witosen varrella. Näiden palveluiden läheisyys toisiinsa tuo molemmille nähtävyyksille hyötyä. (Niemenmaa 2015.)

Myös Jämsässä uskotaan Wanhan Witosen mahdollisuuksiin osana tulevaisuuden matkailua. Nykyisen taloudellisen tilanteen takia matkailu ei ole ollut kunnan kehityskohteenä ja matkailuneuvonta on liitetty osaksi kaupungin yleistä neuvontaa. Tämän takia matkailuun, eikä Wanhaan Witoseen, ole voitu investoida. Vesistöt ovat kuitenkin suuri osa kaupungin matkailustrategiaa ja näin myös melontaan halutaan sijoittaa resursseja. Tämän hetken kehityskohteiksi mainitaan esimerkiksi rantautumislaitureiden ja opasteiden kunnostus sekä kartan päivitys. Myös palveluiden käyttämisen helpottamista melojille täytyisi edistää. (Lehtinen 2015.)

Jämsällä ja Petäjävedellä on reitin osalta ollut yhteistyötä, ja sitä halutaan jatkaa tulevaisuudessa. Reitille pitäisi rakentaa yhtenäinen strategia ja markkinointi. Ensi vuoden lisämäärärahoituksen avulla pyritään lisäämään Wanhan Witosen markkinointia. Jämsän alueella erityisesti luontomatkailua ja sen hiljaisia kausia, kevättä ja syksyä, haluttaisiin kehittää. Melonta nähdään tähän mahdollisena ratkaisuna. Tulevaisuudessa Euroopan ja Aasian matkailijat tulevat ohittamaan Venäläisten matkailijoiden tärkeyden ja myös Baltian maiden matkailijat nähdään mahdollisina tulevaisuuden asiakkaina. (Lehtinen 2015.)

4 Wanhan Witosen majoituspalveluiden analysointi

Wanhan Witosen melontareitin välittömässä läheisyydessä sijaitsevien kolmen yrityksen majoituspalvelut analysoitiin. Aineisto analyysiin kerättiin osallistuvalla havainnoinnilla asiakkaan näkökulmasta majoittumalla niissä. Analyysillä selvitettiin tarjolla olevien palveluiden laadun nykytilannetta ja kartoitettiin melonta-asiakkaan näkökulmasta kehitettäviä kohtia. Analysoitavat yritykset olivat Kievari Rantapirtti reitin alkupäässä Petäjäveden jälkeen, Mataran Puuro ja Peti Jämsänkoskella sekä Villa Hiidenmäki Jämsän keskustassa.

4.1 Havainnointi aineistonkeruumenetelmänä

Havainnoinnin analyysin keinoja on monia erilaisia. Eroja menetelmien välille luo se, onko analysoija osallistuva vai ei-osallistuva ja onko havainnointi systemaattista vai epäsystemaattista. Osallistuvassa havainnoinnissa analysoija on aktiivisesti mukana havainnoitavassa tapahtumassa ja vaikuttaa tilanteeseen omilla toimillaan. Systemaattisessa havainnoinnissa tiedetään jo etukäteen hyvin selvästi mitä osa-alueita seurataan ja havainnoidaan tarkasti. Analysoijan osa vaihtuu aktiivisesti osallistuvasta täysin havainnoijan rooliin analysointitavasta riippuen. Aktiivisessa havainnoinnissa haetaan havainnoijan ja ympäristön totuudenmukaista vuorovaikutusta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Tutkimuksessa reitin varrella sijaitsevien yritysten

palveluiden havainnointi toteutettiin osallistuvasti ja systemaattisesti valmiin analysointityökalun avulla.

4.2 Analysointi ja tulokset

Yritykset analysoitiin 17-osaisella analysointityökalulla (Antila & Takkinen 2003, 36-53). Yrityksiin pystyttiin kuitenkin soveltamaan vain 15 kysymystä palvelukokemuksen luonteen takia. Analysoitavia kohtia palvelutapahtumassa olivat muun muassa sisäänkäynti, tervehtiminen ja small talk. Havainnoinnin jälkeen yritysten suoritusta arvioitiin asteikolla 1-4, josta numero 1 edustaa huonointa mahdollista vaihtoehtoa ja 4 parasta mahdollista. Jokainen yritys arvioitiin antamalla heille numero 14:sta eri analyysin kohdasta. Tulokset syötettiin taulukkolaskentaohjelmistoon, jossa niistä tehtiin kuvio. (ks. kuvio 1)

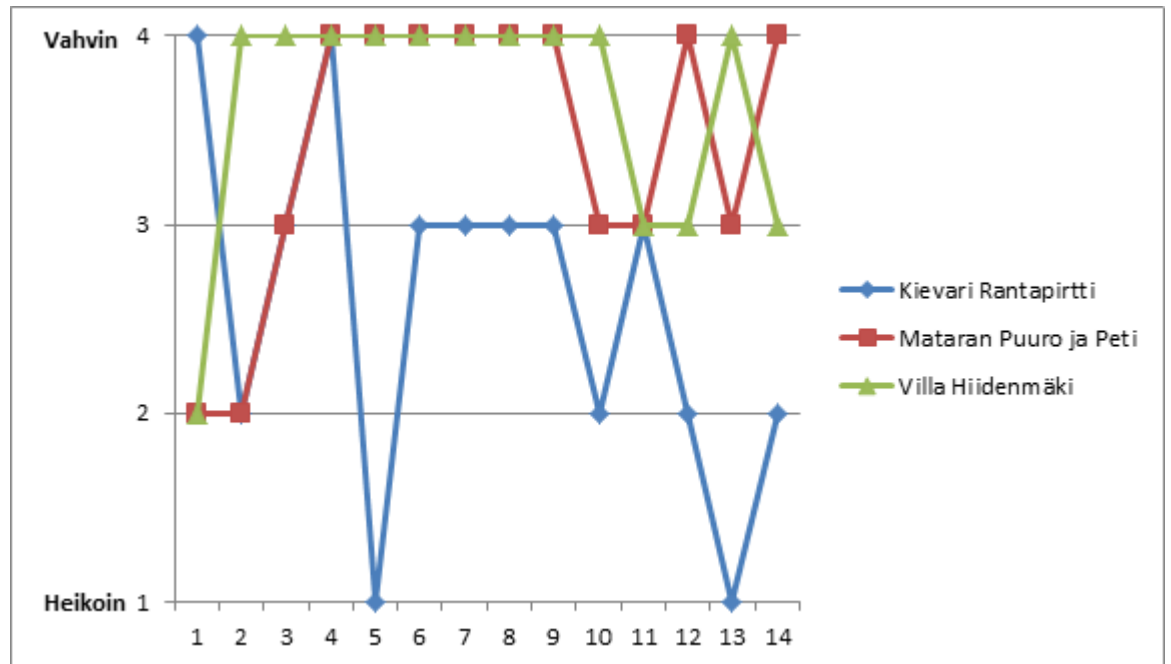
Liitteestä numero neljä löytyy analyysin eri kohdat (kohdat 1-14) ja tulosten tarkempi selitys. Ainoa analysoinnin kohta, jota taulukossa ei esitetä, on yritysten koko, koska sitä ei arvioitu laatuun vaikuttavana tekijänä. Kaikki analysoitavat yritykset luokitellaan tämän testin mukaan pieniksi yrityksiksi.

Kievari Rantapirtti on ohjelma- ja majoituspalveluja tarjoava yritys Koskenpäässä. Yritys sijaitsee Salosvedellä, Wanhan Witosen melontareitin varrella. Tarjolla on kolmea erilaista majoitusvaihtoehtoa: mökki-, huone- ja leirintäaluemajoitusta. Yöpyminen huoneessa maksaa vuorokaudelta 29 euroa/henkilö, mökkimajoitus 24 - 67 euroa vuorokaudelta, ja leirintäalueella perusmaksu on 10 euroa vuorokaudelta.

Mataran Puuro ja Peti on Jämsänkoskella Kankarisvedellä sijaitseva majoitusyritys, joka tarjoaa asiakkaalleen majoitusta yhden ja kahden hengen huoneissa, tilauksesta lämpenevän saunan, aamupalan ja kokouspalveluita. Kahden hengen huone yöltä on hinnaltaan 75 euroa. Huoneissa on omat pesutilat, ja kaikilla majoittujilla on käytössä yhteinen oleskelutila.

Villa Hiidenmäki tarjoaa tasokkaita majoitus- ja kokouspalveluita historiallisen poltto-

hautauspaikan vieressä Jämsässä. Yrityksellä on käytössään kaksi uutta majoitusrakennusta ja kaksi vanhempaa remontoitua taloa, joissa sijaitsee majoitustiloja sekä kokouspaketteja aktiviteetteineen. Huoneita on perinteisellä varustuksella olevista hotellihuoneista uusiin huoneistoihin, joissa on keittiö ja saunatilat.

Kuvio 1. Yritysten palveluanalyysin tulokset

Yleisesti ottaen koetut palvelut olivat tasokkaita ja toimivia. Tästä huolimatta melontareitin varrella majoitusta tarjoavat yritykset voisivat lisätä juuri melojille tarkoitettujen palveluiden määrää. Esimerkiksi kuivatustilojen käyttömahdollisuus, yrityksen löytymistä ja rantautumista helpottavat kyltit ja laiturit sekä kanootin säilytysmahdollisuuksien monimuotoistaminen toisivat juuri melojalle lisäarvoa majoituspalveluun. Kievari Rantapirtti sai heikoimman tuloksen analyysissä. Yritys oli kuitenkin helposti löydettävissä ja tarjosi nettisivuillaan totuudenmukaista tietoa palveluistaan. Mataran Puuro ja Peti yllätti majoituspalveluidensa laadulla, mutta paikka oli kuitenkin huonosti löydettävissä reitiltä käsin. Rungas aamiainen ja siistit majoitustilat toivat yritykselle hyvän tuloksen. Villa Hiidenmäki tarjosi laadukkainta majoituspalvelua omaleimaisesti sisustetuilla design-huoneilla. Majoitustilojen etäisyys joelta oli suurempi muihin yrityksiin verrattuna, mutta hotellitasoinen mökkimajoitus palkitsee

melojan.

5 Outdoors Finland - portaalin sisältö

Tässä pääluvussa kuvataan prosessi, jolla monikanavainen viestintäkokonaisuus Wanhan Witosen melontareitistä tuotettiin portaaliin. Luvussa esitellään myös Outdoors Finland -portaaliin luotu sisältö. Luvussa

Wanhasta Witosesta tuotettuun portaalisisältöön kuuluvat reittiopas, portaali-ikkuna ja Google Maps -kartta reitistä. Portaali-ikkuna on lukijalle ensimmäisenä avautuva näkymä Wanhan Witosen melontareitistä, sisältäen yleistiedot ja esittelyn reitistä sekä linkit tarkempiin tietoihin, kuten reittioppaaseen ja Google Maps -karttaan. Lisäksi portaali-ikkunaan kuuluu lista alueen nähtävyyksistä ja matkailupalveluista. Nämä on merkattu Google Maps -karttasovelluksen avulla. Reititiedot ovat saatavilla monikanavaisesti ja käyttäjäystävällisesti. Mobiili- ja GPS- laitteita varten portaalissa on ladattavissa reitin tiedot sisältävät KML- ja GPX-jäljet. QR-koodilla on myös mahdollista ladata tietoja mobiililaitteisiin. Reititiedot ovat myös tulostettavissa reittioppaan muodossa.

Melontareitin sisällön tuottaminen pohjautuu melontareitin fyysisen ympäristön havainnointiin reitin testauksessa, Wanhan Witosen melontakarttaan sekä Petäjäveden ja Jämsän kuntien alueella toimivien matkailualan tahojen haastatteluihin. Sisällön tuottamisprosessissa toimi tiiviisti mukana Outdoors Finland -portaalin yhteyshenkilö, jonka avulla sisältöä rakennettiin ja muokattiin haluttuun suuntaan.

Reitin kuvaus on luotu kokonaisvaltaisen suunnittelun pohjalta, jota käytetään kaikkiin Outdoors Finlandin matkakuvauksiin. Kokonaisvaltaisessa suunnittelussa yhdistyvät ympäristölliset-, sosiaaliset- ja taloudelliset ulottuvuudet täten luoden yhdessä kestävä kehityksen mallin. Sosiaalisessa ulottuvuudessa keskitytään reitin ympärillä olevaan yhteisöön, kulttuuriin ja historiaan. Ympäristöllisesti suunnittelussa tulee pi-

tää huolta siitä, että se ei vaikuta alueeseen negatiivisesti ja pyrkii suojaamaan ympäristön heikkoja kohtia. Taloudellisessa puolessa matkailusta tulevat hyödyt täytyy jakaa alueen toimijoille. (Räsänen 2015b.)

5.1 Portaalin sisällön tuottaminen

Tässä aluvussa esitellään portaalin sisällön osa-alueet ja niiden tuottamisen vaiheet. Näitä osa-alueita ovat portaali-ikkuna, reittiopas ja Google Maps -karttasovellukseen tuotettu kartta reitistä. Koska portaalin sisältö tuotettiin suurimmalta osin havainnointiin perustuen, suunniteltiin havainnointia etukäteen. Tieto reitistä tuotettiin systemaattisesti toimeksiantajan neuvojen mukaan.

Portaali-ikkuna

Portaali-ikkuna on Internetissä, Outdoors Finland -retkeilyportaalissa sijaitseva sivu Wanhan Witosen melontareitistä. Portaali-ikkunassa esitellään reitin keskeiset tiedot ja ne ovat sieltä helposti saatavilla. Outdoors Finland -portaalissa potentiaalinen reitin asiakas näkee ensimmäiseksi portaali-ikkunan Wanhasta Witosesta. Ikkunassa on tärkeää olla kaikki olennainen tieto reitin melomiseen, jotta matkapäätöstä pohtiva asiakas saa mahdollisimman hyvin informaatiota päätöksensä tueksi.

Portaali-ikkunassa esitellään lyhyesti keskeisin tieto melontareitistä. Näitä tietoja ovat melontareitin sijainti, pituus, vaativuustaso, arvioitu ajallinen kesto ja soveltuvuus eritasoisille melojille. Portaali-ikkunassa kuvaillaan reitti lyhyesti ja kerrotaan reitin melomista varten tarpeellisia tietoja. Lisäksi siihen sisältyy listaus melontapalveluista, nähtävyyksistä ja majoituspaikoista. Ikkunan kautta pääsee Google Maps -reittikarttaan ja reittioppaseen.

Portaalisisällön tuottamisessa suunnittelu, aineiston kerääminen ja melontareittiin perehtyminen ovat ensimmäisiä vaiheita. Sisällön tuottamisessa on tärkeää ymmärtää, mitä houkuttevalta ja informatiiviselta melontakuvaukselta vaaditaan. Vertailukohtana sisällön luomiselle käytettiin Outdoors Finland -portaalin matkakertomuksia ja niiden sisällöllisiä elementtejä. Erityisesti portaalin melontakertomuksia tutkimalla

selvitettiin, millaista sisältöä portaaliin tulee tuottaa Wanhan Witosen melontareitistä ja mitä asioita reitin fyysisestä ympäristöstä tulee havainnoida. Lisäksi apuna käytettiin Outdoors Finland Etelä -hankkeen loppuraportin liitettä 2 ”Melontakartta ja -tuote”, josta selvisi mitä melontakarttaan liitetyn tuotteen tulee sisältää sekä mitä melontakohteesta ja sen välittömässä läheisyydessä olevista matkailukohteista tulee kertoa (Reittien kehittäminen n.d). Näitä lähteitä käyttämällä tehtiin melontareitin testaamiseen soveltuva lista (ks. liite 4.) asioista, joihin tulee kiinnittää huomiota reittiä meloessa. Lista lähetettiin toimeksiantajalle hyväksyttäväksi, jotta listaa voitaisiin käyttää reitin, vetovoimakohteiden ja palveluiden kartoittamiseen ja arviointiin käytännössä.

Toimeksiantajan hyväksytyä listan käytettiin sitä havainnoinnin apuvälineenä melontareittiä melottaessa. Listalla mainittuihin kohteisiin kiinnitettiin erityistä huomiota fyysisen ympäristön havainnoinnin lisäksi. Havainnot kohteista ja reitin ympäristöstä kirjattiin ylös jokaisen melontaetapin päätteeksi, jotka myöhemmin kirjoitettiin puhtaaksi Google Docs -palveluun.

Kuva 4. Reitin havainnoinnin jälkeen maalissa

Havainnoinnin lisäksi portaalisivöllön tuottamisessa käytettiin hyväksi Wanhan Witosen maksullista melontakarttaa, joka on mahdollista ostaa Jämsän kunnalta. Melon-

takarttaa käytettiin apuvälineenä reitin melomisen suunnittelussa ja reitillä suunniteltaessa. Lisäksi siitä otettiin portaalin reittikuvaukseen luontokohteiden ja taukopaikkojen nimet sekä tieto reitin varrella sijaitsevista vetovoimakohteista.

Lisätiedot matkailupalveluista ja vetovoima- ja luontokohteista saatiin haastatteleamalla alueella sijaitsevia matkailualan yrittäjiä sekä Petäjäveden ja Jämsän kuntia. Lisäksi tietoa kerättiin Internetistä ja vierailemalla osassa kohteista. Saadut tiedot koottiin portaaliin lisäarvoa tuottavaksi materiaaliksi. Tietojen tarkoituksena on helpottaa melontamatkailijan lomasuunnittelua esittelemällä alueen kaikki palvelut ja vetovoimakohteet yhdellä sivulla mahdollisina matkan lisäaktiviteetteina.

Reitin varrelta havainnoidut tiedot kirjoitettiin melontakertomuksen muotoon, joka sisältää reittietapit välimatkoineen ja yksityiskohtaisen kuvailun reitin kulusta ja ympäristöstä. Sisältö toimitettiin Outdoors Finlandin yhteyshenkilölle kommentoitavaksi. Kommentoinnin jälkeen reittikuvausta paranneltiin portaaliin sopivaan muotoon. Jotta lopputulos palvelisi mahdollisimman kansainvälistä asiakasjoukkoa kaikki kerätty tieto käännettiin myös englanniksi. Englanninkielinen versio matkakertomuksesta löytyy liitteestä 7.

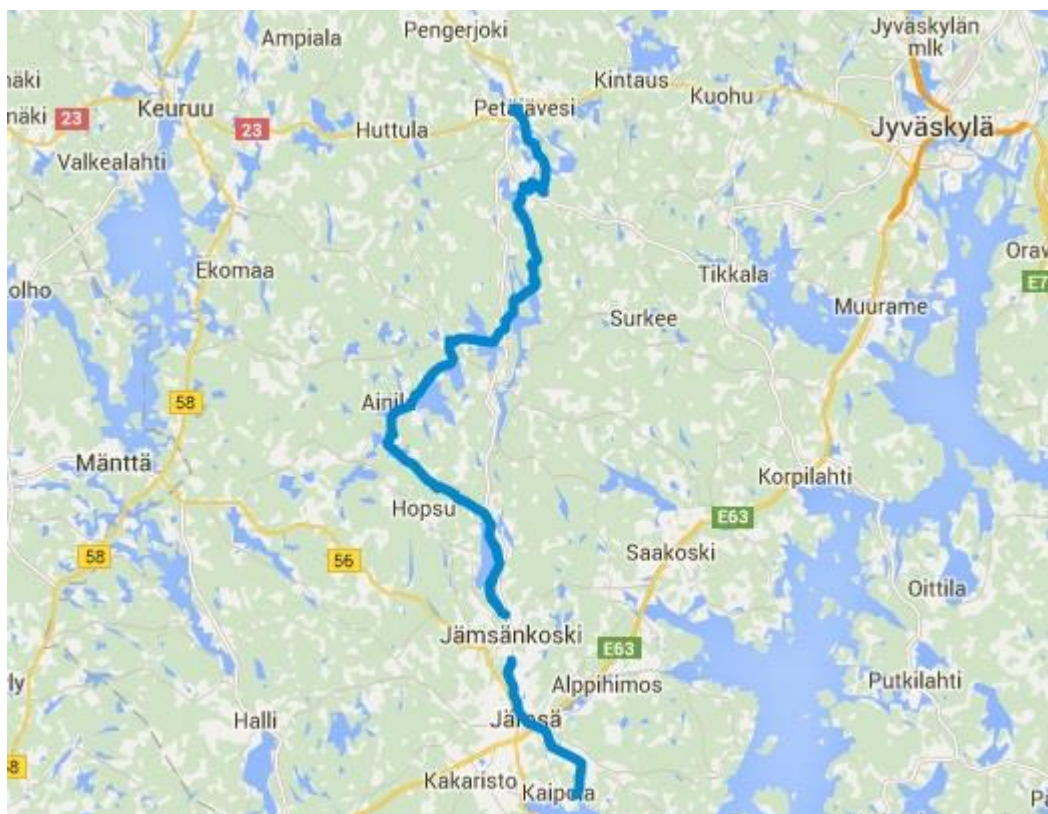
Reittiopas

Reittiopas on laajempi ja informatiivisempi kuvaus portaalin sisällöstä. Reittioppaan voi tulostaa tai ladata suoraan portaalista pdf-tiedostona. Lisäksi sen lataaminen onnistuu mobiililaitteille QR-koodin avulla. Reittioppaassa reittietapit ovat tarkemmin kuvailtuina kuin portaali-ikkunassa. Lisäksi reittikuvaukseen liitetään tarkemmat kartat, jotka näkevät reitin eri osuuksista. Oppaaseen tulevat myös Outdoors Finlandin esittely ja yleiset turvallisuusohjeet retkimelontaan.

Google Maps -kartta

Reitin Google Maps -kartan näkee portaali-ikkunassa pienenä kuvakkeena, mutta sitä pääsee katselemaan myös oman linkin kautta. Reittikartta on mahdollista ladata GPS-laitteeseen, tietokoneelle tai mobiililaitteelle ja sen voi myös tulostaa.

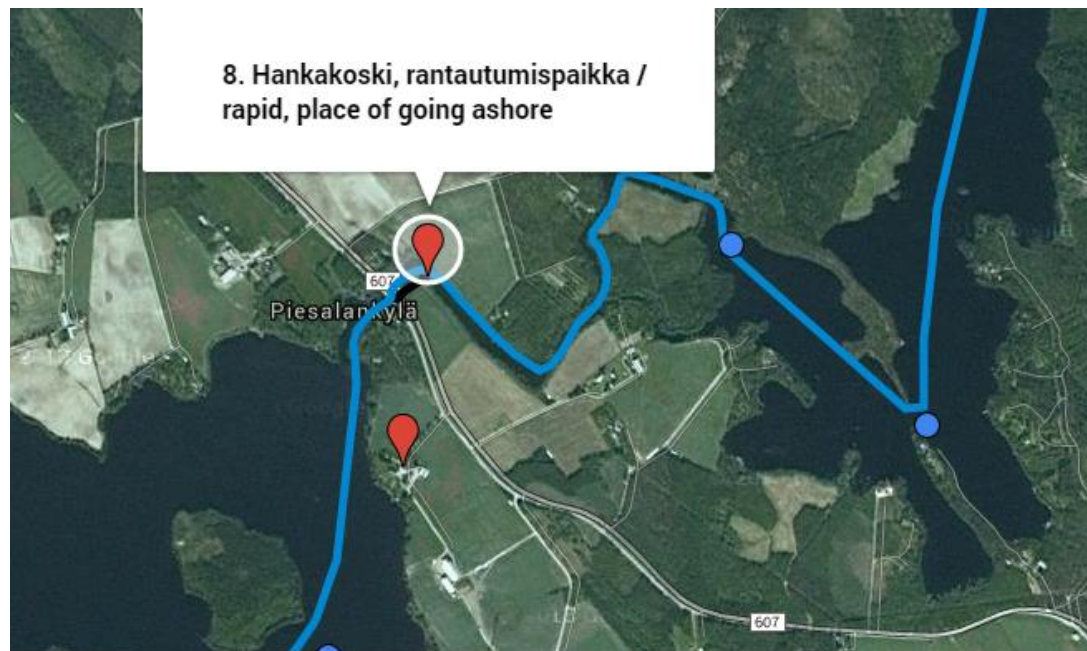
Google Maps -kartan luomista varten perehdyttiin toimeksiantajalta lainattuun Garminin GPS-paikantimeen, jota testattiin kaksi kertaa ennen sen käyttämistä melontareitillä. Paikantimen käyttö opeteltiin, jotta sitä voitaisiin vaivatta ja ongelmitta käyttää reitillä. Laite oli reittiä testattaessa jatkuvasti päällä ja tallensi melottua reittiä luoden siitä jäljen. Reitillä sijaitsevat reittiopasteet, taukopaikat sekä matkailupalvelut merkittiin reittipistein Garmin GPS-paikantimeen interaktiivisen kartan luomista varten. Laitteeseen merkittiin myös huomiot mahdollisista puutteista reitin taukopaikkoihin tai opasteisiin liittyen.

Kuva 5. Wanhan Witosen Google Maps -kartta

Melontareitin testauksessa GPS-paikantimella reitistä tallennettu data syötettiin tietokoneelle asennettuun Garmin BaseCamp -ohjelmaan. Ohjeet BaseCampin käyttöön ja tallennetun datan syöttämiseen saatiin toimeksiantajalta. BaseCampiin syötetty data saatiin näkymään kartalle reittijälkenä, minkä jälkeen pystyttiin sitä tarkastelemaan monipuolisesti. Kartalla näkyvää reittijälkeä pystyttiin käyttämään apuvälineenä reittikuvauksen kirjoittamisessa. Lopuksi reittijälkeä siistittiin poistamalla siitä reitin melomisen aikana tehdyt poikkeamat varsinaisesta reitistä. Reitillä sijaitsevat

kohteet kuten tauko- ja majoituspaikat sekä nähtävyydet nimettiin suomeksi ja englanniksi. Nämä kohteet merkattiin reittipisteiksi GPS-laitteeseen. Viimeistely reitti muunnettiin GPX-tiedostoksi ja vietiin Google Maps -palveluun.

Kuva 6. Google Maps -kartta, esimerkki reittipisteestä

Retkeilyportaalista kartta on mahdollista ladata GPX-tiedostona omaan GPS-laitteeseen ja KML-tiedostona tietokoneelle ja sitä kautta mobiililaitteeseen. Tietokoneella KML-tiedoston voi avata Google Maps ja Google Earth -sovelluksissa.

5.2 Portaalin sisältö

Portaalin sisältöön kuuluu kaikki tuotettu materiaali reitistä. Portaalin aineisto reitin toimijoista ja koordinaatit eri reitin aloitus- ja päätepisteisiin löytyy liitteestä 5. Reittipisteet, jotka edustavat kaikkia GPS-laitteen avulla tehtyjä karttapisteitä löytyvät liitteestä 6. Portaalin sisältö on Outdoors Finlandille tehty valmis tuotos, joten se on sivuston vaatimassa muodossa.

Wanhan Witosen melontareitti Petäjävesi - Jämsä 75 km

Melontaretkellä Keski-Suomen sydämessä vaihtelevat vesistöt, tunnelmalliset joet ja kimmeltävät järvet vaihtuvat paikoin kuohuviin koskiin, joissa virta vie melojaa vauhdikkaasti. Kuvankaunis maalaismaisema vaihtuu matkan edetessä kaupunkimaiseen ja jylihin pystykallioihin. Wanhan Witosen melontareitti on saanut nimensä arkkitehti Eliel Saarisen suunnittelema viiden markan setelistä. Setelissä olevan soutajan kuva on maalattu reitin loppupuolelta Rasuanniemestä. Reitin melonta kestää 2-4 päivää ja se soveltuu myös perheille ja vähän melontaa harrastaneille.

Nähtävyydet

- Unescon maailmanperintökohde Petäjäveden vanha kirkko
- Karikkoselän meteoriittikraatteri, Suomen pienin ja pyörein kraatteri, syntyi 260–230 milj. vuotta sitten
- "Pirunkivi" siirtolohkare Kuivaniemessä
- Rasuanniemen luonnonsuojelualue, muinaisjäännös
- Aarresaaren kotiseutumuseo Jämsänkoskella (auki heinäkuussa)
- Vanha Mylly, kahvila, ravintola
- Ilveslinna, kahvila
- Linnasenvuori, rautakautisen linnakkeen rauniot
- Rautakautinen kalmisto ja luonnonsuojelualue, Hiidenmäki
- Jämsänseudun luontokohteita

Melontaetapit

- Kirveslahden venelaituri - Pirkonsaari 5km
- Pirkonsaari - Kuivaniemi 12,7 km
- Kuivaniemi - Survosenkoski I 6,8 km
- Survosenkoski I - Lylyniemi 5,5 km
- Lylyniemi - Iso-hiekka 7,4 km
- Iso-hiekka - Runonsaari 4,8 km
- Runonsaari - Varpaisinniemi 5 km
- Varpaisinniemi - Oinaala veneranta, Jämsänkoski 6,1 km

- Oinaalan veneranta, Jämsänkoski - Hulkkion Majakka, Kaipola 13,7 km

Kantopaikat ja kantomatkat

Kalliokosken voimalaitos 100 m

Jämsänkoski 3 km (kuljetus, reitin loppupäässä)

Hyvä tietää

Melontareitti on mahdollista jakaa myös lyhempiin osiin useiden matkan varrella olevien veneenlaskupaikkojen ansiosta. Koskien vaativuustaso vaihtelee vesitilanteesta mukaan, ja niihin on suositeltavaa tutustua etukäteen. Kaikki kosket on mahdollista ohittaa kävellen opastettua reittiä pitkin. Kannattaa huomata, että lasikuidusta tehdyt kajakit ja kanootit eivät ole soveltuvia reitin pohjakivien takia. Reitille suositellaan muovisia melontavälineitä.

Melontaretkeä viitoittavat maastoon sijoitetut ja karttaan merkityt suuret keltaiset opastekolmiot. Myös reitin varrella sijaitsevat taukopaikat on merkitty opastekolmioilla. Näiltä taukopaikoilta löytyy useimmiten nuotiokehä, pöytäryhmä ja käymälä.

Vaativuus

Kokenut meloja meloo reitin kahdessa päivässä. Jos haluaa nauttia kauniista järvi- ja jokimaisemista sekä useista nähtävyyksistä reitin varrella, on melomiseen hyvä varamatka 3-4 päivää. Matkan voi jakaa myös useampaan lyhempään reittiin. Reitien varrella on majoituspaikkoja.

Reitin alkuun

Wanhan Witosen melontareitti alkaa Petäjävedeltä Kirveslahden venelaiturilta. Auton saa parkkeerattua laiturin läheisyyteen. Melonnan voi aloittaa myös useammasta kohtaa reittiä. Melontavälineet voi vuokrata Kievarin Rantapirtistä tai Eräopaspalvelu Talvelta, jotka myös tarjoavat kuljetusta reitin aloitus- ja päätepisteisiin.

REITTISELOSTE

Kirveslahden venelaituri - Pirkonsaari

Kirveslahden venelaiturilta lähdetään vasempaan, kohti ensimmäistä siltaa. Kun on melonut kahden sillan alta, jää keskustan häly taakse. Toisen sillan jälkeen oikealla on Unescon maailmanperintökohde Petäjäveden vanha kirkko. Kirkolla kannattaa vierailulla ennen melontaretkeä, sillä kirkolle rantautuminen ei ole sallittua. Kirkon jälkeen kuljetaan kolmannen sillan alta, jonka jälkeen melotaan kapeikossa kohti ensimmäistä keltaista opaskolmiota.

Tästä lähtien keltaiset kolmiot opastavat melojia koko matkan ajan. Kapean järven läpi meloen tullaan Pirkonsaareen, jossa on käymälä, nuotiokehä, telttapaikka ja pöytä.

Pirkonsaari - Kuivaniemi 12,7 km

Saaresta melotaan 1,5 kilometriä järvimelontaa kohti Majaniemen kärkeä, jossa on reittiopaste. Majakoskelta alkaa kapea, jokimainen melontareittiosuus ensimmäiseen koskeen Hankakoskeen. Joessa on paikkoja, joissa meloja matalan veden aikaan jää helposti pohjasta kiinni. Virtaus on silloin niin heikko, että kajakista voi hyvin nousta nostamaan sen syvempään kohtaan.

Hankakosken vesitilanteen ja vaativuuden voi helposti tarkistaa kosken yli kulkevan sillan päältä. Kosken laskulinjaa seuraamalla voidaan välttää kosken reunoilla sijaitsevat kivet.

Laskeminen: Koskeen lasketaan oikean puoleisimmasta aukosta patorakenteiden välistä. Tästä jatketaan suoraan oikeaa reunaa ja ohitetaan siltapilari oikealta. Siirtymällä sen jälkeen vasemmalle vältetään matalan veden aikaan näkyvät isot kivet.

Kosken voi myös kiertää sen vasenta reunaa pitkin (200m). Ohituspaikka on merkitty ennen koskea keltaisella opastekolmiolla. Laiturilliselta rantautumispaikalta pääset polkua pitkin takaisin rantaan kosken kuohujen ohi.

Kosken jälkeen jokiosuus loppuu ja saavutaan Piesasjärvelle. Vasenta reunaa seura-
ten ohitat Vasikkosaareen sen vasemmalta puolelta. Opasteet ohjaavat melojan jär-
ven eteläpäähän vasenta reunaa, jossa Pinkkaniemi ohitetaan vasemmalta puolelta.
PINKKANIEMEN KÄRJESSÄ ON OPASTE, JOKA OHJAA SUOLIJokeen.

Wanhan Witosen melontareitti jatkuu Suolijokea pitkin muutaman kilometrin kunnes
saavutaan Ravunkoskelle. Sitä seuraavassa Lapinkoskessa on virtapaikkoja, joita ei
välttämättä edes huomaa.

Kalliokoski tulee voimalaitoksen takia kiertää. Kosken ohituspaikka on merkitty, ja
rannassa on laituri rantautumista varten. Kantomatka on 100 metriä ja rannassa on
kärry, jolla kajakin voi kuljettaa veneenlaskupaikalle. Kalliokoskella on pöytäryhmä
taukoa varten. Jos matkassa on tuuria, voit nähdä kalojen vaelluksen kalaportaita pit-
kin ohi voimalaitoksen.

Wanhan Witosen melontareitti jatkuu Salosvedelle, sen alussa voi tuulella muodos-
tua aallokkoa ennen saarien suojaa. Saarien ohituksen jälkeen saavutaan Kievari Ran-
tapirtin ylläpitämään Kuivaniemeen, josta löytyy laavu, nuotiopaikka ja käymälä. Kui-
vaniemessä voi käydä ihastelemassa jääkauden aikaista siirtolohkareta "Pirunkiveä",
ja tutustua saareen kulkemalla luontopolkua pitkin.

Kuivaniemi - Survosenkoski 2, 6,8km

Wanhan Witosen melontareitti jatkuu rantaviivaa pitkin kohti Kievari Rantapirttiä.
Kievari rantapirtiltä lähdetään melomaan oikealle, kohti pirtiltä näkyvää Petäjävesi-
Jämsänkoski-maantiesiltaa. Sillalta alkaa Virtalankoski, joka on noin 200 metriä pitkä
virtaus. Virtauksen jälkeen saavutaan Kalmaveteen, jossa saaret antavat suojaa melo-
jalle noin kolmen kilometrin matkalla. Saaret ohitetaan opasteiden mukaisesti kohti
Siniänvirtaa.

Siniänvirta levenee suvannoksi, jonka jälkeen saavutaan ensimmäiseen Survosenkos-
keen. Kosken pituus on noin 100 metriä ja pudotus noin metrin. Kosken voi tarkistaa

etukäteen maantiesillalta. Koski on mahdollista ohittaa vasenta reunaa myöten. Kantomatka on 150m ja polku lähtee ennen siltaa laiturilta. Kajakin voi kuljettaa kärryillä toiselle puolelle koskea. Paikalla voi myös pitää tauon nuotion äärellä.

Laskeminen: Siltapilareiden välistä kuljetaan keskeltä pitkin pääuomaa. Koski kaartaa sillan jälkeen vasempaan, jonka jälkeen koski jatkuu suorana ennen rauhoittumistaan. Koski on helppo laskea ja pysymällä pääuomassa välttää reunoilla olevat kivet.

Survosenkoski 1. jälkeen Wanhan Witosen melotareitti jatkuu rauhallista uomaa pitkin 300 m ennen kuin saavutaan Survosenkoski 2. Toinen Survosenkoski on edellistä hieman vaativampi. Koskessa on pohjakiviä ja etukäteistarkistus on suositeltavaa. Kosken voi ohittaa virtauksen vasenta laitaa pitkin. Kantomatka on noin 150 m.

Survosenkoski 2 - Lylyniemi 5,5 km

Koskien jälkeen Vähä-Rautavesi avautuu melojalle, ja oikeaa rantaa seuraamalla pääsee Iso-Rautavedelle. Iso-Rautavedellä melojaa odottaa reitin pisin avoselkäosuus, joka voi tuulisella säällä olla vaativa ja hidastempoinen. Avoveden jälkeen on Lylyniemen taukopaikka, jonka isolta nuotiopaikalta on näkymät järvelle. Taukopaikalla on nuotiokehä, pöytäryhmä ja käymälä.

Lylyniemi - Iso-hiekka 7,4 km

Wanhan Witosen melontareitti jatkuu Rautavirran kapeikkoon, Uttanajärvelle ja lopulta Luomenjokeen. Joki päättyy Luomenkoskipariin. Ensimmäisessä koskessa on tunnistettava Myllyrakennus, jonka vieressä koski kohisee. Koski on lyhyt mutta vauhdikas puolen metrin pudotuksen takia. Laskulinja menee kosken oikeaa puolta. Kannattaa varoa kosken alussa oikealla olevaa kiveä, jonka jälkeen lasketaan pudotuksesta keskikohdasta. Koski on suositeltavaa tarkistaa ennalta ennen laskemista.

Kosken voi kiertää saaren läpi kantamalla kajakin. Kantomatka (n 100 m) alkaa pienestä laiturista. Luomenkoski 2 on virtauspaikka, joka alkaa sillan alta ja päättyy Pirttijärveen. Pirttijärveltä suunnataan vasemmalle Lahnajärveen johtavaan kapeikkoon, jossa on rauhallinen virta. Lahnajärvellä on mukava taukopaikka, Iso-Hiekka, jossa on

telttapaikka, nuotiokehä, pöytäryhmä, käymälä ja keittokatos.

Iso-hiekka - Runonsaari 4,8 km

Iso-Hiekalta jatketaan kapeaan Lahnajärveen, joka loppuu Väännäkoskeen. Tämän jälkeen seuraa Runonsaaren taukopaikka. Saari on mökkien ympäröimänä suojaisan niemen takana. Runonsaaren taukopailla on nuotiokehä, pöytäryhmä ja käymälä.

Runonsaari - Varpaisinniemi 5 km

Wanhan Witosen melontareitti jatkuu kapeaa järveä pitkin Vuohiselälle. Rantaviivaa seuraamalla näkee ensimmäisiä merkkejä lähestyvistä Jämsänkoskesta. Seuraava taukopaikka, Varpaisinniemi, on aivan autotien vieressä komeiden rantatonttien välissä.

Varpaisinniemi - Oinaalan veneranta, Jämsänkoski 6,1 km

Asutus lisääntyy matkan edetessä, ja seuraava taukopaikka on yleinen uimaranta. Sen jälkeen päästään reitin nimikkopaikalle Köyrysaaren ohi. Tästä salmesta Eliel Saarinen maalasi soutajan kuvan, joka päättyi viiden markan seteliin. Siitä tulee reitin nimi Wanha Witonen. Kun on melottu Rasuanniemen ohi, on vasemmalla Mataran Puuro ja Peti, jossa voit majoittua ja sauna. Rasuanniemessä voi retkeillä pururadoilla ja ulkoilureiteillä ja tutustua alueen muinaishistoriaan. Rekulanselkää ylitettäessä järven vasenta puolta koristavat kauniit rantasutukset, koskemattoman luonnon seurattessa oikealla puolella. Saavuttaessa melontareitillä Jämsänkoskelle on oikealla puolella Aarresaari, jonka kotiseutumuseota voi ihastella kesäisin opastetulla retkellä.

Wanhan Witosen melontareitti loppuu Oinaalan satamaan, josta kajakin voi nostaa autoon urheilukentän vierestä ja kuljettaa (3 km) Jämsänkosken keskustan ohi. Kuljetuksen voi tilata erä- ja luonto-opas Ilkka Talvelta. Jämsänkoskella kannattaa vierailla tunnelmallisessa kahvila-ravintola Vanhassa Myllyssä. Sinne pääsee Oinaalan satamasta seuraamalla rantaa myötäilevää kaunista hiekkatietä. Kävelymatkan päässä ovat myös Ilveslinna ja Linnasenvuori, jossa on rautakautisen linnakkeen rauniot.

Jämsänkoskella on myös muita palveluita, kuten ravintoloita, uimahalli ja -ranta sekä kauppoja.

Oinaalan veneranta, Jämsänkoski - Hulkkion Majakka, Kaipola 13,7 km

Kellokalliolta matka jatkuu helppona jokiosuutena. Melontareitin varrella on paljon katseltavaa maalaismaisemasta kaupunkimaisemaan. Joella on myös muuta liikennettä joten kannattaa olla varovainen. Jämsän keskusta jää aivan melontareitin tuntumaan, ja joen rannalla on useita kajakeille soveltuvia matalia laitureita. Tämä jokipätkä sopii myös hyvin päiväretkeksi. Villa Hiidenmäki tarjoaa tasokasta majoitusta keskustan reunalla historiallisen kalmiston ja luonnonsuojelualueen vieressä. Jämsästä eteenpäin melontareitti jatkuu helppona ja kauniina jokimaisemana aina Kaipolan satamaan asti. Melontareitin varrella vaihtelevat peltomaisemat, kauniit majoitusrakennukset ja koskematon luonto. Paikoin joesta nousee jyrkkiäkin kallionseinämiä useiden metrien korkeuteen. Wanhan Witosen melontareitti päättyy Kaipolan satamaan, jossa kajakin kanssa on helppo rantautua joko suoraan maalle tai laituriin nokkaan. Kuljetusta odotellessa voi melontaretken päätteeksi käydä nauttimassa aterian Ravintola Hulkkion Majakassa.

6 Pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa monikanavainen viestintäkokonaisuus Wanhan Witosen melontareitistä Outdoors Finland -retkeilyportaaliin. Työn tarkoituksena on osana Outdoors Finland katto-ohjelmaa edistää suomalaisten luontokohteiden saavutettavuutta ja kansainvälistymistä.

Työn tuloksena valmistui monikanavainen viestintäkokonaisuus. Tämä kokonaisuus on portaalisisältö, joka koostuu portaali-ikkunasta, Google Maps -kartasta ja reitti-esitteestä. Viestintäkokonaisuuden laadinnassa onnistuttiin kriteerien mukaisesti ja kaikki portaalin sisältöön kuuluvat aineistot saatiin tuotettua niin, että ne ovat valmiita siirrettäväksi Internetiin jokaisen melontamatkailijan saataville. Työn tuloksena

on myös kokonaisvaltainen arvio reitin nykytilasta ja sen mahdollisuuksista tulevaisuudessa. Lisäksi työn tuloksena saatiin valokuvia reitistä portaaliin tulevan reittikuvauksen visualisoimiseksi. Reitistä suoritettu havainnointi ja arviointi mahdollistivat kehitysehdotusten laatimisen Petäjäveden ja Jämsän kunnille sekä Outdoors Finlandille.

Työn lähtökohtana oli meloa reitti omatoimisen asiakkaan tavoin matkailupalveluita reitillä hyödyntäen ja arvioiden. Tämä toteutui onnistuneesti. Melontaretki Wanhan Witosen alusta loppuun onnistui ilman ongelmia, ja reitti päästiin havainnoimaan kokonaisuudessaan. Tarvittavat tiedot reitistä saatiin kerättyä yhdellä melontakerralla, eikä mikään reitin osa-alue jäänyt kartoittamatta. Kerätty tieto oli tarkoituksenmukaista, ja sen pohjalta tuotettiin Outdoors Finland -retkeilyportaaliin tuleva sisältö Wanhan Witosen melontareitistä. Portaaliin kirjoitettu materiaali oli toimeksiantajan mielestä laadukasta.

Työssä selvitettiin reitin tulevaisuudennäkymiä sen kunnossapitäjien, kuntien, kannalta. Kuntien asennoituminen tulevaisuuteen vaikuttaa eniten reitin mahdollisuuksiin kehittyä. Kuntia haastateltiin sähköpostin välityksellä ja molemmilta haastateltavilta saatiin vastaukset. Kuntiin onnistuttiin luomaan kontakti ja keräämään heiltä tärkeää aineistoa työn tekemisen kannalta. Reitillä sijaitsevista majoitusyrityksistä kolme arvioitiin osallistuvan havainnoinnin keinoin, ja niiden palveluiden eri osa-alueita analysoitiin 15-osaisella työkalulla. Majoituspalveluiden analysointi havainnoimalla toteutui hyvin. Vierailukäynneillä kerätty aineisto oli hyvin analysoitavissa valitulla analysointityökalulla.

Koska suurin osa työn tuloksista koottiin subjektiivisten havaintojen pohjalta reitin melonnan aikana, on sen luotettavuus kyseenalaistettavissa. Aiemmat henkilökohtaiset kokemukset laadusta vaikuttavat suoraan arviointiin. Lisäksi muistiinpanoihin mahdollisesti tehdyt virhemerkinnät havainnoista voivat vähentää tulosten luotettavuutta. Havainnot kirjattiin muistiinpanoihin mahdollisimman pian havainnoinnista virhemerkintöjen vähentämiseksi. Luotettavuutta lisättiin koostamalla lopulliset havainnot kunkin tekijän omista, eriävistä, havainnoista. Koostettuja havaintoja käytettiin reittiä ja sen varrella olevia matkailualan palveluita arvioidessa. Edellä kuvatuilla

menettelyillä saavutettiin totuudenmukaisempaa ja objektiivisempaa arviointia Wanhan Witosen reitistä.

Majoitusyrityksistä tehtyjen havaintojen totuudenmukaisuutta voi heikentää se, että yritykset olivat tietoisia vierailusta etukäteen. He myös tiesivät opinnäytetyöstä ja sen tavoitteesta tehdä Wanhan Witosen melontareitistä portaalisältö Outdoors Finland -portaaliin. Koska yritykset eivät kuitenkaan tieneet palveluihinsa kohdistuvasta analysoinnista, eivät he välttämättä muuttaneet toimintatapojaan palvelutilanteissa. Koska Jämsän ja Petäjäveden kuntien haastattelut suoritettiin sähköpostin välityksellä, voi tulkinta tekstistä olla väärä. Koska viestintä tapahtui tekstin välityksellä, on mahdollista, että jotain merkityksiä tai painotuksia on tulkittu väärin.

Työn tekijöiden mielestä työn tavoitteisiin päästiin ja haluttu tulos saavutettiin. Prosessin aikana yhteistyö sujui hyvin, ja vastuualueet työn tekemisestä saatiin jaettua ilman ongelmia. Vaikka työntekijät asuivat maantieteellisesti kaukana toisistaan, Google docs -työväline projektin luomiseksi mahdollisti työn yhtäaikaisen kehityksen niin, että molemmat osapuolet tiesivät työn edistymisestä. Täten päällekkäisyyksiä ei tekemisessä syntynyt. Muut sähköiset työkalut, kuten Skype ja puhelinkeskustelut helpottivat etätyöskentelyä.

Työn tulokset hyödynnetään Outdoors Finland -portaalin käyttöön, jossa ne ovat esillä ja vapaasti käytettävissä. Kunnat ja matkailupalveluntarjoajat hyötyvät reitin kehitysideoista ja majoituspalvelut voivat käyttää palveluidensa analyysiä pohjana niiden laadun parantamiseen. Portaaliin luotu teksti voi myös olla pohjana jonkin toisen reittikuvauksen luomiseen samaan kanavaan tai toisen toimijan tekemään reittikuvaukseen. Kerättyjen tietojen perusteella alueen toimijat voivat peilata toimintaansa reitin muihin vaikuttajiin ja toimijoihin. Wanhan Witosen melontareitin käyttöasteen nostamiseen ja sen potentiaalin hyödyntämiseen monipuolisena melontamatkailukohteena on vielä monia mahdollisuuksia.

Wanhan Witosen kaltaisia reittejä, joiden täysi potentiaali on vielä matkailussa hyödyntämättä, on Suomessa paljon. Maailmanlaajuisesti kasvavan omatoimi- ja aktiivi-

matkailun suosion ansiosta on nyt otollinen hetki investoida Suomen luontokohteisiin. Omatoimisesti suoritettavat, laadukkaat luontokohteet, ovat vastaus aktiivimatkailun suurimman asiakaskunnan, Keski-Eurooppalaisten, tarpeisiin. Suomen tekee ihanteelliseksi kohteeksi sen läheisyys suhteessa Euroopan markkinoihin, mutta kuitenkin sen eksoottisuus verrattuna Keski-Eurooppalaiseen luontoon. Niinpä Outdoors Finlandin kaltaisia hankkeita tarvitaan enemmän Suomen luontomatkailun kehittymisen optimoimiseksi. Olisi tärkeää tutkia kuinka Suomen luontokohteiden tuottaminen Outdoors Finland -portaaliin vaikuttaa luontokohteiden saavutettavuuteen ja käyttöasteen nousuun. Luontomatkailun osalta on Suomessa vielä paljon tehtävää ja jatkotutkimuksille on tällä saralla tarvetta. Vielä on selvittämättä, mikä on Suomen paras aktiivimatkailutuote ja miten sen voi erottaa esimerkiksi muiden Pohjoismaiden samankaltaisista tuotteista.

Lähteet

- Adventure tourism market study 2013. 2013. Adventure Travel Trade Association. Viitattu 17.10.2015. <http://files.adventuretravel.biz/docs/research/adventure-tourism-market-study-2013-web.pdf>.
- Aktiivimatkailulta odotetaan vaikuttavia elämyksiä. N.d. Visit Finland. Viitattu 28.10.2015. <http://www.visitfinland.fi/news/elamyksia-hauskaa-kuntoilua-ja-rentoutumista/>.
- Antila, L. & Takkinen, N. 2003. Anteeksi, saako täällä palvelua? Palvelun laadun haamuasiakastutkimus Keski-Suomen alueella. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Bryant, C. 2008. "How adventure travel works". How stuff works. 10.1.2008. Viitattu 17.10.2015. <http://adventure.howstuffworks.com/adventure-travel3.htm>.
- Dickinson, J. & Lumsdon, L. 2010. Slow travel and tourism. London: Earthscan. Global report on Adventure Tourism. 2014. World Tourism Organization. Viitattu 17.10.2015. https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/staticunwto/Affiliate-members/1-GLOBAL+REPORT+ON+ADVENTURE+TOURISM_online.pdf.
- Hemmi, J. 2005. Matkailu, ympäristö, luonto: osa 1. Sotkamo: Suomen Pienkustantajat. <http://www.outdoorsfinland.fi/wp-content/uploads/2014/06/Outdoors-Finland-Etel%C3%A4-Vaellus-melonta-ja-py%C3%B6r%C3%A4ilytutkimus-2012.pdf>.
- Kansainvälinen luontomatkailututkimus 2010. 2010. Matkailun edistämiskeskus. Verkkojulkaisu. Viitattu 17.10.2015. <http://www.visitfinland.fi/wp-content/uploads/2013/04/A169-Kansainva%CC%88linen-luontomatkailututkimus-2010-Korj.pdf?dl>.

Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010 aikuisliikunta. 2010. Kunto Suomen kuntoliikuntaliitto. SLU:n Julkaisusarja 6/2010. Viitattu 18.10.2015. http://www.sport.fi/system/resources/W1siZiIsIjIwMTMvMTEvMjIvMTNfNDRf-MzJfMjQ2X0xpaWt1bnRhdHV0a2ltdXNfYWlrdWlzZXRfMjAwOV8yMDEwLnBkZiJ-dXQ/Liikuntatutkimus_aikuiset_2009_2010.pdf.

Kansallispuistoista hyötyä lähiseuduille. 2015. Artikkelit Erälehti-sivustolla. Viitattu 19.10.2015. <http://eralehti.fi/kansallispuistoista-yha-enemman-rahaa-paikallistalouteen/>.

Kesän luontoaktiviteettien kehittämisstrategia 2015-2018. 2014. Matkailun edistämiskeskus. Viitattu 30.10.2015. <http://www.visitfinland.fi/wp-content/uploads/2015/01/Kes%C3%A4n-luontoaktiviteettien-kehitt%C3%A4misstrategia2015-2018-copy.pdf?dl>.

Kievari Rantapirtti. 2013. Viitattu 28.9.2015. <http://www.kp-rantapirtti.fi/>.

Kuha, P. 2015. Suomen melonta- ja soutuliitto. Melontatietoa. Viitattu 18.10.2015. <http://www.melontajasoutuliitto.fi/harraste-ja-retki/melontatietoa/>.

Kunnaton, M. 2015. Villa Hiidenmäen omistaja. Haastattelu 26.9.2015.

Laaksonen, T. 2015. Mataran puuron ja pedin omistaja. Haastattelu 25.9.2015.

Lehtinen, A. 2015. Opinnäytetyö Wanhan Witosen melontareitistä. Sähköpostiviesti 15.11.2015. Vastaanottaja A. Kangas. Jämsän kaupungin hallintojohtajan vastaus haastattelukysymyksiin.

Leukumaavaara J. 2015. Suomalaiset haluavat helpompia luontokokemuksia - "Eivät kaikki ole eräsusia, eikä tarvitsekaan olla". Yle 30.6.2015. Viitattu 28.10.2015. http://yle.fi/uutiset/suomalaiset_haluavat_helpompia_luontokokemuksia_eivat_kaiikki_ole_erasusia_eika_tarvitsekaan_olla/8101786.

Liity outdoorsfinland.fi- portaaliin: Monikanavaista luontomatkailuviestintää! 2015. Outdoors Finland -retkeily Suomessa. Viitattu 5.11.2015. <http://www.outdoorsfinland.fi/reittien-kehittaminen/>.

Luonnon virkistyskäyttö Metsähallituksen alueilla. 2015. Metsähallitus. Metsähallitus-sivusto. Viitattu 18.10.2015. <http://www.metsa.fi/luonnon-virkistyskaytto>.

Lyytikäinen, M. Innokylä: SWOT. Viitattu 5.11.2015. <https://www.innokyla.fi/web/malli111751>.

Mataran Puuro ja Peti. N.d. Viitattu 28.9.2015. <http://www.mataranpuuroja-peti.fi/index.htm>.

Matkailun tiekartta 2015-2025. 2015. Työ- ja elinkeinoministeriö. Viitattu 30.10.2015. <http://www.tem.fi/matkailuntiekartta>.

Matkailutilinpito: käsitteet ja määritelmät. N.d. Suomen virallinen tilasto. Helsinki: Tilastokeskus. Verkkojulkaisu. Viitattu 19.10.2015. <http://www.stat.fi/til/matp/kas.html>.

Melonta: Teemakohtaiset tuotesuosituksset. N.d. Outdoors Finland. Viitattu 2.11.2015. <http://www.visitfinland.fi/wp-content/uploads/2013/05/Tuotesuosituksset-OF-Melonta.pdf?dl>.

Melontamatkailun kehittämisstrategia 2009-2013. 2008. Matkailun Edistämiskeskus. Viitattu 28.10.2015. http://www.visitfinland.fi/wp-content/uploads/2013/04/2008-Melontamatkailun_kehitt%C3%A4misstrategia_2009-2013-vrs-2.pdf?dl.

Niemenmaa, U. 2015. Opinnäytetyö Wanhasta Witosesta. Sähköpostiviesti 23.10.2015. Vastaanottaja S. Kananen. Petäjaveden palvelusihteerin vastaus haastattelukysymyksiin.

Niinimäki, T. 2015. Kievari Rantapirtin omistaja. Haastattelu 24.9.2015.

Nironen, P. 2015. Opinnätetyö Wanhan Witosen melontareitistä. Sähköpostiviesti 11.9.2015. Vastaanottaja A. Kangas. Jämsän matkailuneuvojan vastaus kyselyyn Wanhasta Witosesta.

Omatoimimatkailu rokottaa matkatoimistoja. 2009. MTV. Viitattu 1.11.2015.

[Http://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/omatoimimatkailu-rokottaa-matkatoimistoja/1868292](http://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/omatoimimatkailu-rokottaa-matkatoimistoja/1868292).

Outdoors Finland Etelä: Melonta, Vaellus ja Pyöräily kyselytutkimus 2011. 2011. Lahden ammattikorkeakoulu. Outdoors Finland- sivusto. Viitattu 17.10.2015.

Reittien kehittäminen: Liite 2 Melontakartta ja -tuote. N.d. Outdoors Finland.

[Http://www.outdoorsfinland.fi/reittien-kehittaminen/](http://www.outdoorsfinland.fi/reittien-kehittaminen/).

Retkisoutu ja -melonta. 2015. Suomen melonta- ja soutuliitto ry. Viitattu 2.11.2015.

[Http://www.melontajasoutuliitto.fi/harraste-ja-retki/retkisoutu-ja-melonta](http://www.melontajasoutuliitto.fi/harraste-ja-retki/retkisoutu-ja-melonta).

Räsänen, P. 2011. Outdoors Finland: Melontamatkailun tuotteistaminen. Viitattu

2.11.2015. [Http://www.visitfinland.fi/wp-content/uploads/2013/05/OF-Melontamatkailun-tuotteistamisliite.pdf?dl](http://www.visitfinland.fi/wp-content/uploads/2013/05/OF-Melontamatkailun-tuotteistamisliite.pdf?dl).

Räsänen, P. 2015a. Outdoors Finland-portaalin yhteyshenkilö. Haastattelu.

5.11.2015.

Räsänen, P. 2015b. Luonnosta liiketoimintaa. Diaesitys.

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto: Havainnointi. Verkkojulkaisu. Viitattu 4.11.2015.

[Http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_4.html](http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_4.html).

Sillanpää, M. 2012. Kuntoilevat luontoseikkailijat hakevat toimintaa ja jännitystä. Artikkelit Metsähallituksen lehden sivustoilla. Viitattu 19.10.2015. [Http://www.metsafi-](http://www.metsafi-)

lehti.fi/era-retkeily-ja-matkailu/kuntoilevat-luontoseikkailijat-hakevat-toimintaa-ja-jannitys/.

Suomalaisten ulkoilma-aktiivisuus on erittäin korkea. 2011. Luonnonvarakeskus. Tiedote Luonnonvarakeskuksen sivustolla. 14.12.2011. Viitattu 17.10.2015.

[Http://www.metla.fi/tiedotteet/2011/2011-12-14-ulkoiluaktiivisuus.htm](http://www.metla.fi/tiedotteet/2011/2011-12-14-ulkoiluaktiivisuus.htm).

Suomen matkailustrategia vuoteen 2020: Tuotekehityksen painopisteet vuosille 2014 - 2020. 2013. Visit Finland. Viitattu 2.11.2015. [Http://www.visitfinland.fi/wp-content/uploads/2014/01/Teemat-ja-tuotekehityksen-painopisteet-2014-alk-.pdf?dl](http://www.visitfinland.fi/wp-content/uploads/2014/01/Teemat-ja-tuotekehityksen-painopisteet-2014-alk-.pdf?dl).

Villa Hiidenmäki. 2015. Viitattu 28.9.2015. [Http://www.villahiidenmaki.fi/](http://www.villahiidenmaki.fi/).

Vuoristo, K-V. 1998. Matkailun muodot. Helsinki: WSOY.

Liitteet

Liite 1. Kunnille lähetetyt kysymykset

- Millaisena näette Wanhan Witosen melontareitin nykytilanteen? Mikä on sen osuus kunnan matkailusta?
- Minkälaisen kuvailisitte melonnan osuuden olevan kunnan matkailustrategiassa?
- Minkälaisina näette Wanhan Witosen ja melonnan potentiaalin tulevaisuuden matkailussa ja kuntanne alueella? Aktiivimatkailun sektorilla (johon melonta kuuluu) on vuosien 2010 ja 2013 välillä maailmanlaajuinen rahallinen arvo kasvanut 195 prosentilla ja seikkailijamatkailijoiksi luokiteltujen matkailijoiden määrä on noussut 26,3 prosentista 41,9 prosenttiin vuosien 2009 ja 2012 välillä. (Adventure Travel Trade Association 2013)
- Kuinka kuvittelette matkailun kehittyvän alueellanne (Keski-Suomi/Suomi) tulevaisuudessa? Linkistä löydät Visit Finlandin kehittämän matkailu 2020 skenaariot, joita voitte käyttää hyväksenne halutessanne.
- Millaisia määrärahoja kunta sijoittaa matkailuun nyt ja tulevaisuudessa? Mikä on melonnan osuus tästä budjetista ja mihin sitä käytetään?
- Mitkä ovat reitin varrella olevien palveluiden ja infrastruktuurin tulevaisuudennäkymät? Esimerkiksi Metsähallituksen sijoittaessa euron retkeilypalveluihin kansallispuistossa, poikii tämä keskimäärin 10 euroa lähiseuduille. Matkailualueilla sijaitsevilla kansallispuistoissa vastaava määrä euroa kohden on 14 euroa. (Erälehti 2015)

Liite 2. Matkakertomus

Wanhan Witosen melonta toteutui 24.-27.9. Viikonlopun ajankohta sovittiin tekijöiden aikataulun mukaan. Matkaa valmisteltiin ottamalla yhteyttä matkan varrella oleviin majoitusta tarjoaviin yrityksiin, ja kartoittamalla siitä löytyvä tieto internetistä. Majoitusyrityksiltä järjestyivät ilmaiset majoituspaikat ja mahdollisuudet haastatella heitä heidän yrityksistään sekä melontareitistä. Yhteys otettiin myös Jämsän kuntaan, joka tarjosi käyttöömmekartan reitistä sekä paljon hyödyllistä tietoa matkan varrella olevista yrityksistä ja nähtävyyksistä. Toimeksiantajan yhteyshenkilöltä saimme lainaksi GPS-laitteen, jolla pystyimme merkitsemään reitin maastossa suoraan talteen. Tästä GPS-jäljestä tehtiin Internetiin interaktiivinen kartta, jossa näkyy kaikki reitin varrella olevat palvelut.

Kuva 7. Jämsänkosken rantautumispaikka, Oinaalan venesatama

Melonta aloitettiin torstai- aamuna Petäjavedeltä. Matka jaettiin siten, että ensimmäisenä päivänä oli melottavaa 20 kilometriä, toisena 30 kilometriä, kolmantena 6 kilometriä ja viimeisenä 7 kilometriä. Matkan tauotus pyrittiin tekemään niin, että ehtisimme pysähtymään kaikilla tarvittavilla paikoilla, ja että myös ensikertalainen pystyisi melomaan saman reitin ongelmitta. Kaikki yöt vietettiin majoitusta tarjoavien

yrittysten luona, jotka sijaitsivat aivan reitin varrella eivätkä näin tuoneet ylimääräistä kiertoa. Matkalla tehtävänjako jaettiin niin, että edessä istunut, Aino, huolehti navigoinnista ja takana istunut, Sonja, oli vastuussa ohjaamisesta.

Melontavälineet lainattiin Sonjan vanhemmilta ja ne saatiin siten helposti käyttöön. Reitti melottiin muovisella kaksikkokajakilla, jonka kuljetus tapahtui auton katolla. Kuljetus Jyväskylästä toteutettiin Ainon vanhempien avulla. Kaikki varusteet matkalle löytyivät jo meiltä entuudestaan joten matkaan tarvitsi ostaa vain ruokaa.

Matkan aikana pysähdyttiin kaikkiin kartalla merkattuihin levähdyspaikkoihin ja reitin opastepisteihin. Nämä merkattiin erikseen gps-laitteeseen, joka jäljitti reittiä päivittäin koko matkan ajan. Jokaiselta pysähdyspaikalta otettiin ylös fasiliteetit ja alueen kunto sekä mahdolliset nähtävyydet. Aikataulutus piti ja sovittuihin majoituspaikkoihin saavuttiin ajallaan.

Kuva 8. Melomassa Tuuralammilla

Kokonaisuudessaan matka sujui hyvin. Reittiä oli helppo seurata maastossa opasteiden avulla ja melontaosuudet olivat helppoja. Haastetta sekä jännitystä matkaan toivat kosket, jotka kaikki laskettiin ilman aiempaa kokemusta. Matkan aikana alueen vedet olivat ennätysmatalalla, mikä aiheutti välillä ongelmia kajakin jäädessä kiinni pohjaan. Nämä tilanteet oli kuitenkin helppo selvittää nousemalla kajakista ylös ja vetämällä sen irti. Isoin ongelma matkalla oli takaosan toisen jalkatuen rikkoutuminen retken toisena päivänä. Tämä aiheutti aluksi vaikeuksia ohjaamisessa, koska jalkatuella myös liikutetaan kajakin takaosassa olevaa peräsintä. Ongelma kuitenkin ratkesi, kun huomattiin, että peräsintä pystyy ohjaamaan työntämällä irronnutta jalkatukea eteenpäin kajakin sisällä.

Liite 3. Majoituspaikkojen analyysit

Kievari Rantapirtti

- Yrityksen koko : Yritys on kooltaan pieni. Yrityksessä työskentelee yrittäjäpariskunta, ja heidän lisäksi muutamia muita asiakaspalvelijoita.
- Yrityksen saavutettavuus: (4) Yritys löytyi helposti, ja sen opasteet olivat hyvin esillä melojille, näkyen jo kaukaa. Wanhan Witosen melontareitin opaskolmiot johdattavat melojan suoraan Kievari Rantapirtille. Rannassa ei ollut kuitenkaan yrityksen logolla tai nimellä varustettua kylttiä.
- Yrityksen sisäänkäynti: (2) Sisäänkäynti päärakennuksena toimivaan hirsitaloon ei ole houkutteleva, vaan huomio kiinnittyy runsaaseen tavaramäärään ja yksityiskohtiin. Ulkona oleva patio-alue, ja sisätilojen eteisen tavaramäärä luovat rauhattoman kokonaisuuden.
- Mainosten antama informaatio: (3) Tärkeimmät yritykseen liittyvät tiedot kuten nimi, toimiala ja tuotteet löytyvät selkeästi yrityksen nettisivuilta. Aukioloaikoja ei sivustolla ollut kuitenkaan mainittu, ja lisäksi sivusto oli vanhanaikainen ja päivitystä vailla.
- Asiakkaan huomioiminen: (4) Yrittäjä reagoi välittömästi havaittuaan asiakkaat, ja keskeytti työskentelynsä välittömästi vastaanottaakseen meidät yritykseen.
- Tervehtiminen: (1) Saavuttuamme yritykseen, ei yrittäjä ottanut katsekontaktia tai tervehtinyt laisinkaan, vaan lähti välittömästi hakemaan avainta huoneeseemme. Tästä tuli tympeä kuva, eikä tunnelma ollut kovin tervetullut.
- Asiakkaan tarpeiden selvittäminen: (3) Yrittäjä huomioi tarpeemme, ja kuunteli meitä keskeyttämättä. Hän oli myös innokas kertomaan omista kokemuksistaan.
- Asiakkaan neuvominen: (3) Saimme yrittäjältä perusneuvot majoitukseen ja aamupalaan liittyen. Kysyessä saimme lisäneuvoja melontareitistä.
- Small talk: (3) Yrittäjä keskusteli kanssamme kysyessämme lisätietoja, mutta ei itse avannut keskustelua.

- Ongelman ratkaiseminen: (3) Pääsimme huoneeseemme heti saavuttuamme paikan päälle. Aamulla saimme aamupalan.
- Ystävällisyys palvelutapahtuman aikana: (2) Saimme asiallista palvelua Kievari Rantapirtissä, mutta palvelutilanne ei kuitenkaan ollut iloinen tai palvelu erityisen ystävällistä.
- Palvelun nopeus: (3) Asiakaspalvelija toimi tilanteen vaatimalla nopeudella.
- Palvelutilanteen lopetus: 2 Lähtiessämme aamulla oli Niinimäki työskentelemässä kauempana pihapiirissä, ja heilutti kättään hyvästiksi.
- Toimintaympäristö: (1) Yrityksen toimintaympäristö oli sotkuisen ja hoitamattoman näköinen. Tavaroita oli esillä aivan liikaa, ja ympäristö oli levottoman oloinen. Saapuessamme huoneeseemme oli se kylmä ja tunkkaisen sekä kostean hajuinen, ja suihkutiloissa oli selvästi kosteusvaurio.
- Yrityksen markkinoinnillinen lupaus: (2) Yrityksen markkinointi vastaa osittain sitä, mitä palvelu ja toimintaympäristö todellisuudessa on, mutta petyimme silti ympäristöstä

Mataran Puuro ja Peti

- Yrityksen koko: Pieni. Yrityksessä on töissä vain omistajapariskunta. Tuula Laaksonen huolehtii yrityksen arjen toiminnasta kuten siivouksesta ja aamupalan tekemisestä. Hänen miehensä vastuualueena on markkinointi ja talous.
- Yrityksen saavutettavuus: 2. Mataran tunnisti vesiltä kun yrityksen tuntomerkit olivat tiedossa. Rannassa ei ollut kuitenkaan mitään opastetta tai yrityksen logoa/nimeä esillä helpomman löytymisen auttamiseksi. Ilman ohjeita ei yrityksen sijainnista voisi olla varma. Osa aiemmista melonta-asiakkaista oli melonut yrityksestä ohi sen huonon huomattavuuden takia. Näkyvyyttä voisi parantaa jollain selkeällä maamerkillä, minkä erottaisi maastosta helpommin, eikä arvailulle jäisi varaa.
- Yrityksen sisäänkäynti: 2. Majoitusrakennuksena toimi vanha koulutuskeskus. Rakennus ei ollut itsessään kutsuvan näköinen oudosta arkkitehtuuristaan johtuen, mutta yleiskuva oli siisti. Oven vieressä oli näkyvissä erilaista tavaraa ja siivousvälineitä, jotka eivät selvästi kuuluneet sinne.

- Mainosten antama informaatio: 3. Kaikki informaatio yrityksestä tuli heidän nettisivuiltaan. Sivuilta käy ilmi mitä palveluita yritys tarjoaa, mutta esimerkiksi hintatietoja tai aukioloaikoja ei ole sivuilla esillä. Sivuston kuvat ovat huonolaatuisia ja antavat hotellista huonomman kuvan kuin mitä se todellisuudessa on.
- Asiakkaan huomioiminen: 4. Kun saavuimme rantaan ja kävelimme majoitusrakennukselle, oli yrityksen omistaja meitä varta vasten vastassa tervehtimässä.
- Tervehtiminen: 4. Tavatessamme Laaksosen hän kätteli meitä molempia ja toivotti tervetulleeksi hyvin ystävällisesti.
- Asiakkaan tarpeiden selvittäminen: 4. Tarpeemme oli saada yösjä. Ongelma ratkaistiin heti ja saimme sen päälle vielä lisäpalvelua. Huomattuaan varusteidemme olevan märkänä saimme viedä vaatteemme kuivumaan hotellin suihkutiloihin.
- Asiakkaan neuvominen: 4. Laaksonen kertoi meille talon käytänteet, majoittumisen säännöt ja tarvitsemamme tiedot. Saimme selkeän näkemyksen talon tavoista ja siitä mitä saimme tehdä ja missä oleskella.
- Small talk: 4. Eitellessään meille tiloja Laaksonen kyseli meiltä matkamme etenemisestä ja kokemuksistamme. Saimme aikaan sujuvan keskustelun, jossa juttua tuli luonnollisesti.
- Ongelman ratkaiseminen: 4. Nukuimme maittavat yöunet ja aamulla pääsimme runsaaseen aamupalapöytään. Kokemuksemme oli kaikin puolin onnistunut.
- Ystävällisyys palvelun aikana: 3. Laaksosen käyttäytymisessä ei ollut mitään moitittavaa ja kaikki sujui hyvin.
- Palvelun nopeus: 3. Palvelutapahtuma eteni sopivalla tempolla, eikä tullut tunnelmaa kiirehtimisestä tai hidastelusta.
- Palvelutilanteen lopetus: 4. Lähtiessämme aamupalalta Laaksonen vielä kiitteli ja hyvästeli meitä moneen kertaan ystävällisen keskustelun lomassa.
- Toimintaympäristö: 3. Majoitushuoneet olivat hyvin siistit ja puhtaat. Huoneista löytyi juuri kaikki majoitukseen tarvittavat tavarat ja asiat. Kaikki tilat olivat toimivat ja helppokäyttöiset.

- Yrityksen markkinoinnillinen lupaus: 4. Odotuksemme ylitettiin kun majoitus-tilat olivatkin saamaamme kuvaa parempilaatuiset sekä aamupala oli odotettua runsaampi.

Villa Hiidenmäki

- Yrityksen koko: Pieni. Hiidenmäellä työskentelee kokopäiväisesti omistajaperheen Marjatta Kunnaton sekä yksi heidän palkkaamansa keittiötyöntekijä, joka auttaa myös muissa tehtävissä. Omistajapariskunnan Timo Korpela tekee töitä myös toisaalle.
- Yrityksen saavutettavuus: (2) Yritys oli vaikeahko löytää, sillä melontareitin varrella ei ole opasteita merkiksi Villa Hiidenmäen sijainnista. Löysimme paikalle kartan avulla, mutta esimerkiksi rantautumispaikkaa ei joen varteen ole merkitty lainkaan.
- Yrityksen sisäänkäynti: 4. Koko pihapiiri on kauniisti laitettu ja koristeltu kasveilla sekä puutarhaesineillä. Vastaanottorakennus on siisti ja selvästi merkattu. Heti rakennukseen astuessa tulee tervetullut ja viihtyisä olo.
- Mainosten antama informaatio: (4) Kaikki tärkeimmät tiedot yrityksestä ovat selkeästi esillä nettisivuilla. Sivustosta saa hyvän kuvan yrityksen toiminnasta, ja siitä kenelle palvelut on suunnattu.
- Asiakkaan huomioiminen: 4. Kun tulimme pihapiiriin Korpela lopetti heti pihatyönsä ja tervehti meitä ohjaten meidät oikeaan rakennukseen.
- Tervehtiminen: 4 Saapuessamme meitä tervehdittiin lämpimästi kättelemällä ja toivottamalla tervetulleiksi.
- Asiakkaan tarpeiden selvittäminen: 4. Saimme majoituskäytänteet helposti selväksi ja tarpeemme kartoitettiin. Huone esiteltiin meille henkilökohtaisesti ja sauna laitettiin lämpeämmään.
- Asiakkaan neuvominen: (4) Saimme erittäin asiantuntevaa opastusta ja perehdyttämisen majoitustiloihin. Lisäksi saimme kuulla paljon alueen historiasta ja yrityksen toiminnasta.
- Small talk: 4. Käymämme keskustelut olivat sujuvia ja luontevia jutusteluja matkasta, opinnäytetyöstämme sekä heidän yrityksestään.

- Ongelman ratkaiseminen: 4 Yrittäjä otti meidän ongelmamme hyvin huomioon, ja ratkaisi sen erinomaisesti. Saimme paljon tietoa yrityksestä, nukuimme yömmen hyvin ja aamupala odotti meitä aamulla jääkaapissa.
- Ystävällisyys palvelutapahtuman aikana: 4. Tarpeemmekin ylittänyt asiakaspalvelu oli oikein ystävällistä ja positiivista.
- Palvelun nopeus: 3 Palvelu oli nopeatempoista, mutta ei vaikuttanut kuitenkaan kiirehtimiseltä. Yrittäjä vaikutti alkuun levottomalta, joka loi tunnelman kiireellisyydestä, tilanne kuitenkin rauhoittui palvelutilanteen loppua kohden.
- Palvelutilanteen lopetus: 3. Omistajapariskunta jätti meidät huoneellemme monien hyvästien ja kiitosten saattamana ja kehottivat meitä olemaan aivan rauhassa ja tekemään kuten halusimme.
- Toimintaympäristö: (4) Toimintaympäristö oli yrityksessä siisti ja siihen oli selkeästi panostettu paljon. Tilat olivat viimeistelyjä ja harkitusti sisustettuja. Paikallista luontoa ja historiaa oli tuotu sisustukseen mukaan, joka antoi tiloille omaleimaisen ilmeensä.
- Yrityksen markkinoinnillinen lupaus: 3. Yrityksen nettisivut toivat majoituspaikasta todellisuutta vastaavan kuvan hyvin laadukkaana ja omaleimaisena majoituspaikkana.

Liite 4. Toimeksiantajalle lähetetty lista reitiltä kartoitettavista tiedoista

Portaaliin kerättävät tiedot

- Nähtävyydet
- Reitin yleinen esittely sivun alkuun
- Reittikuvaus: tarkempi kuvaus reitistä, etapit, kuvaus kantopaikoista ja kiertosuunnista, taukopaikoista, osuudet
- Reitin kesto
- Reitin vaativuus
- Hyvä tietää: lyhyemmät melottavat pätkät, rantautumispaikat, taukopaikat ja niiden varustelu, kaupat jne.
- Reitin alkuun : mistä reitti alkaa, kuinka saapua paikalle (julkinen liikenne & autot), laskupaikat, pysäköinti, missä reitti sijaitsee,
- Melontapalvelut: selvitä välinevuokraus ja kuljetus (löydyttävä ja hinnoiteltava)
- Majoituspaikat ja ruokailu reitin varrella
- Vinkit : mistä voi esim vuokrata kalustoa, kuinka toimia, lisäksi valokuvia avuksi
- Kalastus

Kehittämistä varten kerättävät tiedot

- Tarkista viitoitus & opasteet reitillä, ota kuvat paikoista josta ne puuttuvat/olisivat tarpeen
- Tarkista matkan varrella taukopaikat/nuotiopaikat, niiden kunto ja mahd. puutteet (nämä tiedot välitetään reitin ylläpitäjälle)
- Kartoita koskien, kantopaikkojen, saarien jne suositeltavat kiertosuunnat ja niistä kertovien opasteiden sijainti tai puute

Liite 5. Yhteystiedot ja koordinaatit

Aloituspisteet:

Kirveslahden venelaituri
Miilutie 2
Petäjävesi
N62° 15.408' E25° 10.638'

Hankakoski
Piesaskyläntie (607)1
Piesalankylä
N62° 12.357' E25° 11.210'

Kalliokoski
Kalliokoskentie
N62° 08.679' E25° 12.125'

Kievari Rantapirtti
Petäjävedentie 448,
42440 Koskenpää
N62° 07.198' E25° 09.674'

Survosenkoski
Keuruuntie (6046)
N62° 06.406' E25° 05.128'

Vihatti
Koskenpääntie (604)
N61° 59.707' E25° 08.147'

Kellokallio
Lastaajantie
N61° 54.052' E25° 10.126'

Majoituspaikat

Huone- ja mökkimajoitusta

Kievari Rantapirtti
Petäjävedentie 448,
42440 Koskenpää

Puh. +358 14 767115

Huonemajoitusta

Mataran Puuro ja Peti

Koskenpääntie 97, 42300 Jämsänkoski

Puh. +358 40 5653523

Huonemajoitusta

Villa Hiidenmäki

Hiidentie 8, 42100 Jämsä

Puh. +358 40 148 6141

Mökkimajoitusta

Lemettilän tila

Siltatie 23, 41900 Petäjävesi

Puh. +358 50 414 7275

Mökkimajoitusta

Toppalan mökit

Toppalantie 120, 41900 Petäjävesi

Puh. +358 50 524 8973

Huone- ja mökkimajoitusta

Maatilamatkailu Kumpunen

Kirrintie 94, 41900 Petäjävesi

Puh. +358 40 731 5299

Mökkimajoitusta

Taipaleen tila

Taipale 20, 41900 Petäjävesi

Puh. +358 40 828 8802

Melontapalvelut ja välineiden vuokraus

Kievari Rantapirtti

Petäjävedentie 448,

42440 Koskenpää

Puh. +358 14 767115

Varusteiden vuokraus ja kuljetus

Eräopaspalvelu Talvi

42100 Jämsä

Puh. +358 45 1100 145

Kaluston vuokraus ja kuljetus

Linkit Links

Jämsä matkailu

Petäjävesi matkailu

Petäjäveden vanha kirkko

Petäjävesi Old Church

Liite 6. Reittipisteet

1. Kirveslahden venelaituri, reitin lähtöpiste
2. Petäjaveden vanha kirkko
3. Lemettilän tila, mökkivuokraus
4. Maatilamatkailu Kumpunen, mökkivuokraus, huonemajoitus
5. Toppalan mökit, mökkivuokraus
6. Pirkonsaari rantautumispaikka
7. Karikkoselän meteorikraaterijärvi
8. Hankakoski, rantautumispaikka
9. Taipaleen tila, mökkivuokraus
10. Kalliokosken voimalaitos, rantautumispaikka
11. Kuivaniemi rantautumispaikka, siirtolohkare Pirunkivi
12. Kievari rantapirtti, mökki- ja välinevuokraus
13. Survosenkoski I
14. Survosenkoski II
15. Lylyniemi rantautumispaikka
16. Myllykoski
17. Iso-Hiekka rantautumispaikka
18. Runosaari rantautumispaikka
19. Vihatti rantautumispaikka
20. Varpaisniemi rantautumispaikka
21. Mataran puuro ja peti, huonemajoitus
22. Rasuanniemi rantautumispaikka
23. Aarresaari kotiseutumuseo
24. Oinaala veneranta, Jämsänkoski, rantautumispaikka
25. Vanha Mylly
26. Uimaranta
27. Ilveslinna
28. Linnasenvuori

29. Oinaala veneenlaskupaikka
30. Kellokallio veneenlaskupaikka
31. Rautakautinen kalmisto, luonnonsuojelualue
32. Villa Hiidenmäki, huonemajoitus
33. Virmapyhänvuori kivikautinen muinaisjäännös
34. Hulkkion Majakka ravintola, Kaipola, pääte piste

Liite 7. Englanninkielinen portaaliaineisto

Wanha Witonen canoeing route, 60 - 75 km, Medium

Wanha Witonen canoeing route runs through varying sceneries filled with Finnish summer cottages, rural areas, fields and rocky shores. The route consists mostly of narrow lakes but there are also some beautiful river parts along the way. Couple of rapids bring some excitement along the way. The name "Wanha witonen" means "old five" in Finnish and stems from the picture that was in the old Finnish currency markka five bill. Pictured in the bill there is a rower and the scenery was painted in Rasuanniemi, which can be found near at the end of the route. Duration of the route is 2-4 days and it is also suitable for beginners and families

Sights

UNESCO world heritage site Old Church of Petäjävesi

Karikkoselkä meteorite crater lake

"Pirunkivi/Devil's stone" glacial erratic in Kuivaniemi

Nature reserve in Rasuanniemi

Aarressaari museum in Jämsänkoski (open in July)

Old Mill, cafe, restaurant

Ilves castle, cafe

Linnasenvuori, ruin of an iron age fortress

Iron age graveyard and nature reserve Hiidenmäki

PARTS OF THE ROUTE

Kirveslahden venelaituri - Pirkonsaari 5km

Pirkonsaari - Kuivaniemi 12,7 km

Kuivaniemi - Survosenkoski I , 6,8 km

Survosenkoski I - Lylyniemi 5,5 km

Lylyniemi - Iso-hiekka 7,4 km

Iso-hiekka - Runonsaari 4,8 km

Runonsaari - Varpaisinniemi 5 km

Varpaisinniemi - Oinaala veneranta, Jämsänkoski 6,1 km

Oinaalan veneranta, Jämsänkoski - Hulkkion Majakka, Kaipola 13,7 km

CARRYING PLACES AND DISTANCES

Kalliokosken power station 100 m

Jämsänkoski 3 km

Good to know

Plastic kayaks are recommended on this route. Due to some rocky parts the route isn't suitable for kayaks or canoes made from carbon fiber. The route is possible to divide into smaller parts as there are many places accessible by car on the way.

Check the water level and placement of the rocks in the rapids beforehand from the shore. The route is marked with yellow triangles along the way which can be seen at times from a far distance. These triangles are marked into the map as guide points.

Yellow triangles guide your way through the whole trail. Resting points are also marked by yellow triangles and on these places you can find at least a place for a campfire, an outhouse and a table with chairs. Wood for the fire is provided at the stopping points, but you have to be able to do your own kindling with an axe and saw that can be found on every stopping point.

Level of difficulty

An experienced paddler will go through the trip in two days. If you want to enjoy the beautiful scenery and get to know the sights along the way, you should prepare to paddle for 3-4 days. Accommodation is possible on the route.

To start the trail

The route starts from Petäjävesi Kirveslahti dock. Cars can be park near the dock. It is also possible to start the canoeing from multiple starting points along the route. The equipment can be rented from Kievari Rantapirtti or Eräopaspalvelu Talvi. The kayaks can be transported to the starting points along the route.

ROUTE DESCRIPTION

5km Kirveslahti dock - Pirkonsaari

The start of the trail is located in Petäjävesi, at Kirveslahti dock. You can get a car right next to the dock, and it is easy to start your trip. The car can also be parked there for a longer time.

Right at the beginning you need to pass underneath three bridges before you get away from the roads and the village center. Before the third bridge you pass Petäjävesi old church which is a UNESCO world heritage site. If you want to visit the church, leave your canoe at the starting point and visit it by walking, as it is prohibited to go ashore there. After the church you go under the last bridge and start your way towards the first guide point.

Pirkonsaari island is the first resting point with these facilities. You can also put up a tent there.

Pirkonsaari - Kuivaniemi 12,7 km

From the island you continue for 1,5 km over lakes towards Majaniemi cape where you can find a guide point. From Majakoski starts a beautiful and narrow river leg until the first rapid Hankakoski. During low waters there can be parts of the river where the kayak can get stuck or scrape some rocks. If this happens the current will be so slow that it is safe to get out of the kayak and push it away from the shallow point.

You can easily check the water level and the difficulty of the current from the bridge that goes over the rapid. The challenge in the rapid is a narrow canoeing line which avoids the rocks in the rapid

The canoeing line starts from between the rightmost concrete blocks before the

bridge. Continue on the right side passing the bridge pillar from the right side. After the bridge move to the left to avoid rocks on the way. The rocks can be seen on low water.

It is possible to pass the rapid by carrying your kayak for approximately 200 meters. The path starts from the left side of the river and is marked with a yellow triangle. There is a dock from where you can start carrying the kayak past the rapid.

After the rapid the river part ends and you come to Piesasjärvi. Follow the left shore and pass Vasikkosaari on its left side. The signs will guide you to the southern part of the lake where you have to be sharp and bypass the Pinkkaniemi cape from the left side. At the end of Pinkkaniemi there is a guide triangle which shows you the way to Suolijoki.

Paddle along Suolijoki for a couple of kilometres until you come to Ravunkoski and Lapinkoski. These “rapids” are more current places than rapids and you may not even recognise them as you pass them by.

At Kalliokoski there is a power plant which has to be passed by carrying the kayak. The path is again marked by a yellow triangle and a dock. The carrying distance is 100m but there is a cart with which you can pull your kayak easily. Next to the rapid you can find a fishway and a table if you want to take a rest. If you are lucky you can see some fish making their way to the other side.

After the rapid starts Salosvesi lake, where on windy weather some waves might occur, but soon you get to the cover of islands. The next stopping place is Kuivaniemi where you can see a glacial erratic and read it's story and walk on trails. On the resting point you can find a lean to, an outhouse and a camp fire place.

Kuivaniemi - Survosenkoski 2, 6,8 km

From Kuivaniemi you continue towards Kievari Rantapirtti where you can stay the

night or get something to eat. After Kievari Rantapirtti you pass underneath Petäjävesi - Jämsänkoski bridge. There starts Virtalankoski which is a 200m current. Next is Kalmanvesi where islands will give shelter to the paddlers on their way. Here you follow guides which will lead you to Siniänvirta.

Siniänvirta widens up to a pool after which you come to the first Survoskoski. The rapid is about 100 meters long and drops 1 meter. You can also check this rapid from a bridge which goes over it. It is also possible to carry your kayak with the help of a cart. You can also take a rest on the camp fire place.

Go straight in the middle between the pylons. After the bridge the rapid turns to the left before calming down. The rapid is easy to go through if you just follow the main-stream avoiding the rocks on the sides.

After Survoskoski 1. the rapid changes to a calm river leg. After 300 meters you will arrive to Survoskoski 2. rapid. The second Survoskoski is a little more demanding than the first one due to some rocks on the bottom of the rapid. It is recommended to get familiar with the flow beforehand. It is possible to bypass the flow on the left side of the rapid. The carrying distance is approximately 150 meters.

Survoskoski 2 - Lylyniemi 5,5 km

After the rapids Vähä-Rautavesi opens up and the route follows the right shore line until Iso-Rautavesi. Iso-Rautavesi is the longest open lake part of the whole trip and on windy weather it can be slow and demanding. Follow the shore line to get away from the waves. Right after this you come to Lylyniemi rest stop. The resting place has a big camp fire place, toilet, table and view to the lake.

Lylyniemi - Iso-hiekka 7,4 km

From here you continue to Rautavirta narrow passage, Uttana lake and finally to Luomenjoki river. The river ends to Luomenkoski rapids. The first rapid has a mill

house that the rapid passes by. The rapid is short but fast with a 0,5 meter drop in the middle. Canoeing line goes on the right side of the rapid, at the beginning you have to look out for a rock which is on the right side. After the rock do the drop in the middle of the stream. This rapid can also be avoided by carrying the kayak across the island. The carrying path is 100m long and starts from a small dock. The second rapid is more of a current and ends into Pirttijärvi. From Pirttijärvi turn left into a narrow leadind to Lahnajärvi lake. At Lahnajärvi you will find a nice resting spot with fire place, toilet, shelter, tent place and table.

Iso-hiekka - Runonsaari 4,8 km

From Iso-Hiekka the lake continues as a narrow passage until Väännäkoski, after which you will quickly arrive to Runosaari resting point. The island is surrounded by summer cottages and it's sheltered by a cape.

Runonsaari - Varpaisinniemi 5 km

After the Runonsaari island the journey continues on a narrow lake until Vuohiselkä. Following the shore line you can see the first signs of approaching Jämsänkoski. The rest stop Varpaisinniemi is right next to a motor road between beautiful properties next to the water.

Varpaisinniemi - Oinaalan veneranta, Jämsänkoski 6,1 km

As the trip proceeds, the number of buildings start to grow. The next stopping point is a public beach with all the facilities. After the beach and past Köyrysaari island, you will arrive to a place where the route got its name from. Eliel Saarinen painted a rower at this strait, and the picture ended up to the five markka bill. The name of the route Wanha Witonen originates from this bill. After you have passed Rasuanniemi, you can go ashore at Mataran puuro ja peti company's dock and stay over the night. At Rasuanniemi you will find nature trails while getting to know the area's ancient history. While crossing over Rekulanselkä, you can gloat the beautiful buildings decorating the waterside on your left hand side, or the untouched nature on the right

hand side. When arriving to Jämsänkoski, you will first see Aarresaari island's local museum and its historical buildings from the water, or take a part in guided tour during summer time.

The canoeing route comes to an end at Oinaala harbour, next to a sports field where the kayak can be easily transported over Jämsänkoski center. If you have time, you can visit the Old Mill by foot, following a beautiful shore way. At the mill you can get to know the history of the mill while enjoying a cup of coffee or a tasty meal. At a walking distance, there is Ilveslinna and Linnasenvuori hill, where you can see the ruins of an Iron Age fortress by following the paths going across the hill. There are other services as swimming hall, stores and restaurants available at Jämsänkoski.

The route can be easily continued by ordering a transport over Jämsänkoski from Ilkka Talvi. Jämsänkoski and Jämsä have many historical places to offer for those who are interested. The eras from Stone Age to Viking Age are represented in the area.

Oinaalan veneranta, Jämsänkoski - Hulkkion Majakka, Kaipola 13,7 km

From Kellokallio the route continues as an easy river part, and on it there is lot to see from countryside to different ships and boats. Look out for the traffic on the river, and give way when needed. Jämsä center area is right next to the river, and can easily be explored. This part of the route is suitable as a day trip. If you want to make a calm paddling trip and get to know the center area of Jämsä, Villa Hiidenmäki offers quality accommodation right next to the center and a historical cemetery located at the nearby protected area.

From Jämsä onwards the trip proceeds as an easy and a beautiful river scene up until Kaipola harbour. The last leg's landscape is beautiful and varies from field landscapes to lovely buildings and untouched nature. At some places steep cliffs rise straight from the water up to several meters high. The route ends up at Kaipola where the kayak is easy to strand on land or next to a dock. At the harbour there is a restaurant Hulkkion Majakka, and gas station.

Reittipisteet

1. Kirveslahden venelaituri, starting point
2. Petäjävesi old church
3. Lemettilän tila rental huts
4. Maatilamatkailu Kumpunen, rental huts, accommodation in rooms
5. Toppalan mökit, rental huts
6. Pirkonsaari place of going ashore
7. Karikkoselän meteor crater lake
8. Hankakoski rapid, place of going ashore
9. Taipaleen tila rental huts
10. Kalliokoski power station, place of going ashore
11. Kuivaniemi place of going ashore, glacial erratic "Devil's Stone"
12. Kievari rantapirtti, rental huts, equipment rental
13. Survosenkoski I / rapid
14. Survosenkoski II / rapid
15. Lylyniemi place of going ashore
16. Myllykoski / rapid
17. Iso-Hiekka place of going ashore
18. Runosaari place of going ashore
19. Vihatti place of going ashore
20. Varpaisniemi place of going ashore
21. Mataran puuro ja peti, accommodation in rooms
22. Rasuanniemi place of going ashore
23. Aarresaari museum
24. Oinaala veneranta, Jämsänkoski, place of going ashore
25. Old Mill
26. swimming beach
27. Ilves castle
28. Linnasenvuori hill-fort
29. Oinaala slipway
30. Kellokallio slipway
31. Iron age graveyard, nature reserve
32. Villa Hiidenmäki accommodation in rooms
33. Virmapyhänvuori middle age relic
34. Hulkion Majakka Kaipola, restaurant, ending point